

JYVÄSKYLÄN YLIOPPILASLEHTI

NUMERO 7/2005

20. HUHTIKUUTA – 3. TOUKOKUUTA

46. VUOSIKERTA

Kielletyn nuuskan himo

keskiaukeama

HANS-PETER WECKMAN

UUTISET Jyväskylästä valmistuvat työllistyvät hyvin
NÄKÖKULMIA Kolmekymppisten kekereillä

3
4

KULTTUURI Vastuuta on ilman vapauttakin
MENOT Seisomapaikalla sikaillaan

11
13

Jyväskylän yliopisto laajenee itään

Rehtori suuntaa katseensa Intiaan ja Kiinaan

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO on huhtikuussa solminut yhteydet kahteen Intian parhaimmista yliopistoista. Uudet yhteistyöyliopistot ovat humanistis-yhteiskuntatieteellisestä tutkimuksesta kuulu Jawaharlal Nehrun yliopisto Delhissä ja luonnontieteissä kunnostautunut tutkimusyliopisto Indian Institute of Science (IIS) Bangalossa.

Jyväskylä syöksyy Intiaan pohjoismaisten yliopistojen etujoukossa Ruotsin kera ja on neuvotellut alustavat sopimukset kyseisten yliopistojen kanssa ensimmäisenä suomalaisena yliopistona.

”Matka oli todella kiinnostava ja antoisa. Se meni nappiin, ja saimme tehtyä kaksi sopimusta allekirjoitusta vaille”, rehtori **Aino Sallinen** hehkuttaa.

Kyseisten intialaisten yliopistojen laadusta kertoo jotain jo se, että niihin otetaan sisään keskimäärin vain kaksi prosenttia hakijoista.

”Delhin yliopisto kuuluu yhteiskuntatieteissä Intian kolmen parhaan joukkoon ja siellä koulutetaan paikallisten mukaan suurin osa maan poliittisesta

johdosta. Siellä on myös paljon kansainvälisen kulttuurin opintoja sekä kirjallisuutta. IIS taas on tunnettu kemian ja nanofysiikan osaamisestaan.”

INTIAN REISSUN yhtenä taka-ajatuksena epäilemättä oli varmistaa, että Jyväskylä taistelee rinta rinnan muiden eurooppalaisten yliopistojen kanssa EU:n Erasmus Mundus -maisteriohjelmien muhkeista stipendirahoista. Yksi tämän EU-hankkeen painopiste on houkutella Eurooppaan opiskelmaan muiden muassa myös intialaisia lahjakkuuksia, jotka tällä hetkellä lipuvat kovaa vauhtia Atlantin toiselle puolelle.

Sallinen kiistää, että mahdolliset tulevat ulkomaisten opiskelijoiden lukukausimaksut olisivat pääsyynä matkailuun.

”Jos lukukausimaksut tulevat, ei näistä maista sitä rahaa saada”, hän toteaa tiukasti.

Kuitenkin rehtori halusi varmasti matkallaan varmistaa Jyväskylän osuuden EU-ohjelmien Mundus-rahakustasta, kunhan opetusministeriö ehtii sallia

ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden lukukausimaksut.

”Toivon, että Jyväskylä on mukana eurooppalaisten yliopistojen joukossa, jotka kouluttavat tuhannen intialaisen jatko-opiskelija”, Sallinen linjaa.

Rehtori jatkaa toukokuussa reissamistään ja suhii Kiinaan muiden suomalaisten yliopistojen rehtorien kanssa. Myös Kiinasta Jyväskylä haluaa saada oman osansa maan huippulahjakkuuksista.

”Kiinasta en odota näin konkreettisia tuloksia, koska sinne meillä on jo sopimuksia olemassa. Intia oli minun matkani”, Sallinen kuitenkin toteaa.

YHTEISTYÖHÖN Intian yliopistojen kanssa kuuluu sekä opiskelija- ja opettajavaihtoa että tutkimusta. Jyväskylällä on jo tälläkin hetkellä professoritason projekteja toisen yhteistyöyliopiston, IIS:n kanssa.

”Näillä henkilökohtaisilla kontakteilla on tärkeä merkitys. Vain niiden

varaana voidaan rakentaa jotain pysyvää”, Aino Sallinen kiittää.

Lukukausimaksuja peritään molemmissa Intian yliopistoissa, mutta rehtorin mukaan ainakaan niihin ei alkava syvämpi yhteistyö kaadu.

”Puhuimme eri rahoitusvaihtoehtoja ja intialaiset kertoivat, että heillä on jo mahdollisia stipendimalleja ja että yliopisto on myös valmis tarjoamaan suomalaisille majoituksen kampukselta. Myös täydellistä vapauttamista maksuista pidettiin mahdollisena.”

Vaihto-ohjelmat käynnistyvät, kun yliopistojen kansainväliset yksiköt saavat keskenään neuvoteltua yksityiskohdat kuntoon. Mitään vaihtopaikkamääriä ei Sallinen halua vielä veikkailla.

”Toivoisin, että ennen kesää saadaan sopimukset pääosin kuntoon, ja että jo syksyllä 2006 vaihdot pyörivät”, silminnähtäen matkastaan syttynyt rehtori arvioi.

Toni Peltonen
paaioimittaja@jyy.fi

Intian monipuolisuus hiljensi kokeneen matkaajan

INTIAN MATKA tarjosi rehtorille myös henkilökohtaisesti paljon, matkalaisten vatsataudin lisäksi. Paljon Afrikassa ja Latinalaisessa Amerikassa matkustaneellekin Delhin kastijaon juonena syntyneet varallisuuserot pysäyttivät.

”Täytyy muistaa, että Intiassa 300 miljoonaa ihmistä elää alle dollarilla päivässä ja toiset 300 miljoonaa alle kahdella dollarilla. Toisaalta etelän rannikkoalueille on syntynyt kasvavia teknologiakeskuksia ja tietokonealan ihmiset ansaitsevat suhteessa erittäin hyvin”, **Aino Sallinen** toteaa.

Reissuun kuului myös vierailu Nokian Bangaloren yksikössä. Sama yhtiö kertoi huhtikuussa satsaavansa Intiaan monta sataa miljoonaa euroa.

Sallinen koki Delhin ristiriitaiseksi: suurkaupunki kaikkine koon mukaisine haasteineen.

”Liikenne on kaaottinen, riksoja ja moottoripyöriä täynnä. Kadulla elintilasta kamppaillaan koko ajan, edellä hidastelevia tuupitaan.”

Rehtori kertoo myös kerjäläisistä, jotka joutuvat turistien huomiosta kamppaillessaan tulemaan iholle ja koskettamaan. Jotkut myös suutelivat turistien jalkoja.

Toisaalta tiivis elintasoeroinen yhteiskunta ruokkii Sallisen mukaan yritteliäisyyttä.

”Kaikki näkemäni ihmiset tekivät jotain. Oli se sitten pyykin pesua, katu-kauppaa tai kengän kiillotusta. Omasta pienestä pläntistä ja leivänpalasta tapellessa on pakko yrittää”, rehtori löytää lopuksi kolikon toisen puolen.

”Mutta kyllä se kamalalta tuntui, kun kaiken tämän jälkeen palasimme syömään lounasta viiden tähden hotelliimme”, Sallinen toteaa ääni hiljentyen.

KUVA: PEKKA RÖTKÖNEN
KUVANKÄSITTELY: HANS-PETER WECKMAN

Jatko-opiskelijat pois YTHS:n hammashuollosta

YTHS:N HAMMASHUOLTOA järjestetään uusiksi. Todennäköisesti vuoden 2006 syksystä lähtien jatkotutkinto-opiskelijoiden hammashuolto YTHS:n terveysasemilla lopetetaan. Samalla yli kuusi vuotta opiskelleet perustutkinto-opiskelijat palaavat hammashuollon täysivaltaisiksi asiakkaisiksi.

Jatko-opiskelijoista YTHS:n palveluihin ovat oikeutettuja ne, jotka ovat liittyneet ylioppilaskuntien jäseniksi. Jäsenyys on jatko-opiskelijoille vapaaehtoinen.

Hammashuollossa jatko-opiskelijoita

on kuitenkin vuodesta 2003 lähtien koskenut sama ns. ensisijaisuusjärjestely kuin yli kuudennen vuoden perustutkinto-opiskelijoita, eli tarjolla on ollut vain akuuttihoitoa ja vain yksi hoitokerta vaivaa kohti. Uudistuksen jälkeen jatko-opiskelijoiden on hoidettava hampaansa kokonaan kunnallisella tai yksityisellä puolella.

Jyväskylän yliopistossa on tällä hetkellä jatko-opiskelijoita lähes 1900, joista hieman yli 200 on maksanut JYYn jäsenmaksun. Koko maassa yo-kuntien jäseninä on reilut 5000 jatko-opiskeli-

jaa, joista valtaosa pääkaupunkiseudulla. Määrä on tippunut sen jälkeen, kun ensisijaisuusjärjestely otettiin käyttöön.

Korvaukseksi hammashuollon loppumisesta jatko-opiskelijoiden YTHS-maksua alennetaan 10 eurolla. Muut YTHS:n palvelut ovat heidän käytettävissään entiseen tapaan.

Tarve uuteen järjestelyyn syntyi, kun eduskunnan oikeusasiamies viime vuoden lopulla katsoi, että YTHS:n vuonna 2003 käyttöön ottama hammashuollon ensisijaisuusjärjestelmä on lainvastainen. Kaikilla YTHS-maksun maksa-

neilla tulee siis olla oikeus samoihin palveluihin.

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ja YTHS pohtivat alkuvuodesta erilaisia vaihtoehtoja, joista nyt toteutettava nähtiin kestävimäksi ratkaisuksi.

Myös YTHS:n Jyväskylän aseman ylihammaslääkäri **Kari Lyytinen** pitää kaavailtua mallia hyvänä ratkaisuna.

”Jatko-opiskelijoista iso osa on työsikäisiä ihmisiä, joilla on parempi mahdollisuus muihin hammashoitopalveluihin. YTHS:n perusajatus on tarjo-

ta palveluita nuorille perusopiskelijoille.”

Yli kuusi vuotta opiskelleiden paluun hammashuollon täysivaltaisiksi asiakkaisiksi Lyytinen ei usko aiheuttavan ongelmia:

”Silloin varmasti kasautunut kysyntä purkautuu, mutta en usko, että meidän täällä täytyy siihen erityisesti varautua. Jyväskylässä hammashuollossa on tällä hetkellä aika hyvä tilanne.”

Juha Mäkinen
toimittaja@jyy.fi

Maistereille riittää vielä töitä

Kolmannes Jyväskylästä valmistuvista jää töihin Keski-Suomeen

TUTKINTO Jyväskylän yliopistosta on selvityksien mukaan kovaa valuuttaa työmarkkinoilla. Yli puolet opiskelijoista löytää työpaikan jo ennen valmistumistaan. Vuoden sisällä valmistumisesta jo lähes jokaisella on mielekäs, oman alan työpaikka.

Näin hyvin ovat asiat viime vuoden lopulla valmistuneen kyselytutkimuksen mukaan, jonka teki Jyväskylän yliopiston Tutkimus- ja rekrytointipalvelu.

Vastavalmistuneet katsovat työnsä myös vastaavan opintojen määrää ja omaa koulutusta; yli yhdeksän kymmenestä katsoo päässeensä heti oman alan hommiin.

Työelämään siirtyviä opiskelijoita neuvova uraohjaaja **Annamari Rovamo** katsoo tilastoja mielissään, syystäkin.

”Jyväskylällä on hyvä maine työmarkkinoilla. Erityisen haluttuja ovat olleet psykologian ja taloustieteiden opiskelijat, jotka työllistyvät keskimäärin paremmin kuin muualta Suomesta valmistuvat.”

Myös kasvatus- sekä liikuntatieteilijät ovat olleet kovassa huudossa. Kauppatieteilijöiden ja tietotekniikan osajien ohella heille maksettiin myös keskimääräistä parempaa palkkaa.

Rovamon mielestä Jyväskylä on oivallinen paikka niin työnantajalle kuin

työtä hakevalle opiskelijallekin, ja reilu kolmannes Jyväskylän yliopistosta valmistuvista jääkin Keski-Suomeen.

SUURIN TYÖLLISTÄJÄ Jyväskylässä on muun Suomen lailla julkinen sektori. Maan Ateenassa tarvitaan paljon opettajia ja humanisteja. Harvemmin julkiselle alalle työllistyviä ovat kauppatieteilijät ja IT-osaajat, jotka tosin päätyvät usein paikallisten firmojen palkkalistoille jo ennen valmistumistaan.

Kaikille ei töitä kuitenkaan riitä. Jyväskylä on kuuluisan huono paikka hakea kesätöitä. Myös moni koulutuksen saanut vakituista työpaikkaa etsivä joutuu pettymään: hakijoita on usein yksinkertaisesti liikaa.

”Jyväskylän kokoinen kaupunki ei voi tarjota töitä kaikille. Kesätyötilanne on huono, kun paikkakunnalla on monta isoa oppilaitosta. Tärvittäessä pitää olla valmis muuttamaan työn perässä, vaikka sitten pienempään pitäjään”, uraohjaaja Rovamo neuvoo.

Varsinkin humanistisilla aloilla on paikoin yllätyksellistä, ja esimerkiksi opettajien on jo vaikeaa saada mielekästä työtä paikkakunnalta.

Vastavalmistuneiden suurin työttömyysaste on humanisteilla: 6,2 prosenttia. Suurin osa humanistisen tiedekun-

nan kasvateista työskentelee valtion tai kunnan leivissä. Rovamo katsoo syyn korkeaan työttömyyslukuun löytyvän juuri suuntautumisesta julkiselle sektorille, jossa suurin osa työsuhteista on määräaikaista.

Sijaisuuksien ja projektien väliin jää usein jaksoja, jolloin ollaan tilastollisesti työttömiä.

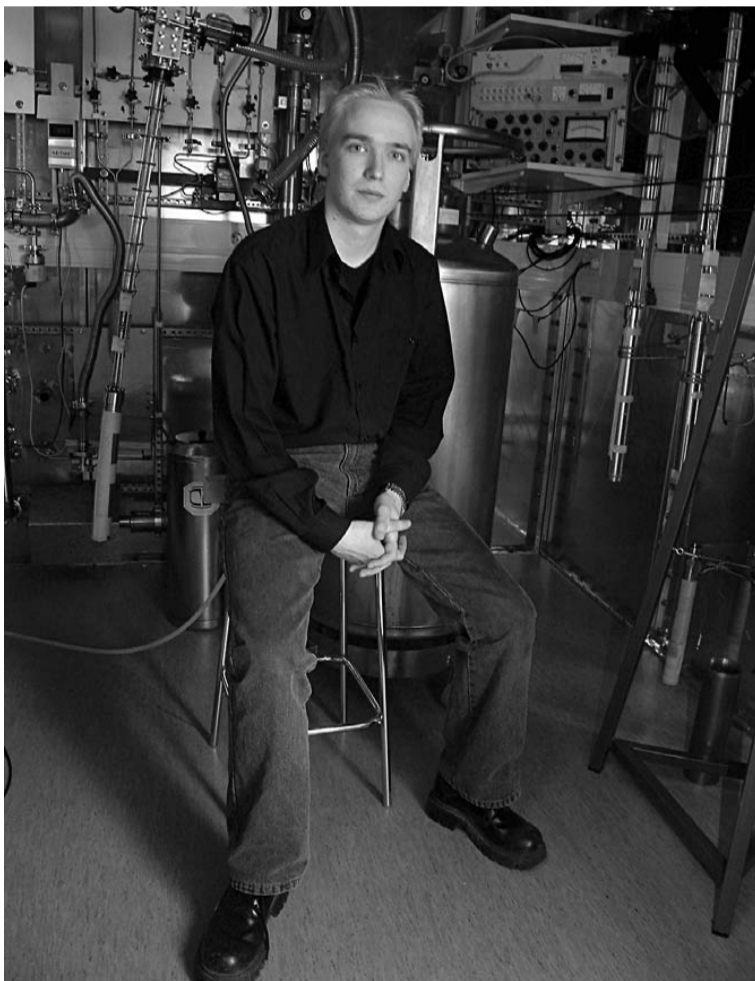
Uraneevoja Annamari Rovamo korostaa kuitenkin, etteivät patkätöitä ole nykyisin ainoastaan humanistinen ilmiö. Ja sitäpaitsi monet humanistisen alan opiskelijoistakin, kuten opettajat ja viestintätieteilijät, työllistyvät erittäin hyvin.

Patkätöitä on nykyisin vain muodostettu kiinteäksi osaksi työelämää, varsinkin uran alkuvaiheessa.

”Vastavalmistuneen työura alkaa usein määräaikaista työsuhteella, alasta riippumatta. Jonkun vuoden jälkeen valmistunut voi sitten saada vakituiseen työn samasta yrityksestä tai hän vaihtaa työpaikkaa vakituiseen työn perässä. Pitää muistaa, että tekemämme tutkimus käsittää ainoastaan valmistuneiden opiskelijoiden ensimmäisen työvuoden”, Rovamo muistuttaa.

Johannes Kotkavirta
jylkkari@jyy.fi

HANS-PETER WECKMAN

Panu Koppinen sai valmistuttuaan töitä omalta laitoksestaan. Yhä useampi nuori fyysikko päätyy kuitenkin teollisuuden palvelukseen.

Metso-konsernille. Nyt viisi vuotta myöhemmin hän työskentelee prosessianalyysi-insinöörinä saman yhtiön palveluksessa Jyväskylässä.

”Pariakin paikkaa tarjottiin valmistumisvaiheessa. Valitsin metsäteollisuuden, koska se on Suomessa merkittävä työllistäjä meidän alallamme”.

Opettajanuraakaan Avikainen ei sano vierastaneensa, teollisuusfyysikka vain vei mennessään.

”Ei opettajanura mistään inflaatiosta ole kärsinyt, vaikka yritykset vievätkin nykyisin suurimman osan opiskelijoista. Opettajan ammattia arvostetaan kyllä ihan entiseen malliin”.

Yritysmaailma vetää fyysikoita

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON fysiikan laitokselta valmistuvat aloittavat yleensä uransa tutkijoina tai tuotekehitystyössä yrityksissä.

Teollisuuden merkitys työnantajana on kasvanut voimakkaasti 1990-luvulla. Opettajiksi päätyy enää vajaa kolmannes valmistuneista, kun vielä 1980-luvulla yli 60 prosenttia suuntasi opetuslalle.

Amanuensis **Soili Leskisen** mukaan teollisuus on herännyt yliopistolliseen toimintaan viime vuosina. Nykyteollisuus imee fyysikkoja sitä mukaa kun heitä valmistuu, yleensä aiemminkin.

Yliopisto toteuttaa nykyään niin sanottuja käytännöllisiä koulutusohjelmia yhdessä yritysten kanssa. Näissä yliopisto saa rahaa yrityksiltä tekemästään tutkimustyöstä.

Vuonna 2003 maisterin paperit saanut **Panu Koppinen** työskentelee nyt

tutkijana yliopistolla, alanaan nanofysiikka. Fysiikan laitokselta valmistuvien työnhakuprosessi on yleensä lyhyt, jos sellaista on lainkaan.

”Nykyiseen tutkimusryhmääni pääsin mukaan jo toisen opiskeluvuoden jälkeen. Paikkaa ei tarvinnut hakea, vaan minua pyydettiin kesätöihin tutkimusapulaiseksi.”

Koppisen mukaan käytännönläheinen opiskelu on korvaamatonta fysiikan alalla.

”Työelämään olisi vaikea siirtyä pelkältä teoriapohjalta. Nyt suurin osa opiskeluaikastakin on arvokasta työkokemusta. Esimerkiksi gradu tehdään yleensä jollekin yritykselle, joka myös maksaa palkkaa tehdystä tutkimuksesta. Tämä yritys on usein tuleva työnantaja.”

Samaa rataa töihin siirtyi myös **Marko Avikainen**, joka teki lopputyönsä

Vuokra-Savelaan runsaasti hakijoita

YLIOPIPIKASLÄN kupeeseen nousseen Vuokra-Savelan C-talo lähestyy valmistumistaan. Isännöitsijä **Osmo Kääräinen** kertoo, että mikäli kaikki sujuu suunnitelmien mukaan, asukkaiden pitäisi päästä muuttamaan taloon heinäkuun alusta.

C-talossa on 68 asuntoa, joista kaksi kolmasosaa on yksiöitä ja loput kaksioita. Taloon ei näillä näkymin ole tulossa rajoituksia lemmikeiden tai tupakoinnin suhteen. Hakemuksia on tullut jo

pari sataa, mutta hakuaika jatkuu vielä toukokuulle.

”Ensimmäiset asukkaat valitaan arvonnalla; se on tässä tilanteessa ainut demokraattinen tapa”, Kääräinen toteaa. Myöhemmin asuntoihin pääsee jonnottamalla kuten yo-kylän yksiöihin.

Toisin kuin yo-kylän taloihin, Vuokra-Savelan asuntoihin ei ole omaisuus- eikä tulorajoa.

Kääräinen kertoo, että asukkaidenottolautakunnassa on joskus tullut vas-

taan tapauksia, joissa opiskelija on perinyt esimerkiksi vanhempiensa talon yhdessä sisaruksensa kanssa, ja tämä toinen sisarus asuu taloa entisellä kotipaikkakunnalla. Tällainen opiskelija on auttamattomasti pudonnut pois kylän asukasvalinnoista, vaikkei talon omistaminen ole hänen käytettävissä olevaa varallisuuttaan lisännyt. Vuokra-Savelan kohdalla tällaista ongelmaa ei ole.

Vuokra-Savelan C-talo valmistuu kesäksi.

Juha Mäkinen

lyhyet

JYYn edustajisto kokoontuu 26.4.

Ylioppilaskunnan edustajisto kokoontuu tiistaina 26.4. klo 17 ruokala Ilkivessä. Asialistalla on muun muassa opiskelijajäsenten valinta kaikkiin tiedekuntaneuvostoihin ja yliopiston erillislaitosten johtokuntiin seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi.

Suomen opintotuki on Pohjoismaiden alhaisin

Kelan tekemän pohjoismaisen opintotukiverailun mukaan suomalainen korkeakouluopiskelija joutuu tulemaan toimeen 150–350 euroa pienemmällä opintotuella kuukaudessa kuin pohjoismaiset kollegansa. Vielä 10 vuotta sitten Suomen opintotuki oli hyvää pohjoismaista tasoa.

Islantilaiset ja norjalaiset saavat opintotukena lähes 1000 euroa kuukaudessa. Tanskassa tuen enimmäismäärä on reilut 900 euroa kuukaudessa ja Ruotsissa yli 800 euroa kuukaudessa. Suomalaisopiskelijan sen sijaan on pärjättävä noin 650 eurolla kuukaudessa.

Suomen Ylioppilaskuntien liitto huomauttaa omassa kommentissaan, että Suomessa opintorahaa ei ole korotettu vuoden 1992 jälkeen. Elinkustannusindeksin mukaisesti laskettuna opintorahan pitäisi nykyisin olla 314 euroa. SYL vaatii, että opintotuen tulevaisuutta mietittäessä opintorahan alhainen taso on huomioitava.

Oikaisuja numeroon 6/2005

Yliopistojen kirjastojen laina-aikojen vertailussa pääuutisjutussa oli virhe Turun osalta. Toimittajallemme ei selvinnyt Turun kirjastojen suuri määrä, joten hän ei tiennyt soittaa erilliseen Kurssikirjastoon, jossa laina-aika on siis sama kuin Jyväskylässä ja Joensuussa, eli kaksi viikkoa.

Kuvattua-kuvatekstissä kerrottiin, että JYY juhli 76-vuotista taivaltaan 19.3.2005. JYY, kuten koko yliopistommekin, juhli tänä vuonna 71-vuotista askellustaan. Damn, kyllähän me tuon tiesimme.

Uudet suomalaiset -sarjan juttuun unkarilaisesta **Lénárd Gundasta** oli lehteen taitettu väärä versio, joka sisälsi kaksi asiavirhettä: Gunda ei ole ollut lukioaikana Suomessa vuotta vaihdossa, ainoastaan joitain viikkoja; hän ei myöskään ole koskaan opiskellut suomea Unkarissa yliopistossa.

Menovinkki jutussa **Jori Hulkkoesta** oli myös virhe: Hulkkonen on asunut Turussa vasta kolmen vuotta, eikä kymmenen.

Päätoimittaja pahoittelee myös pääkirjoituksensa aiheuttamaa mielihapaa Helsingin yliopiston kansainvälisen politiikan professori **Heikki Patomäelle**. Hän häpeää professorille synnyttämänsä suurta tuskaa, joka toi päätoimittajan sähköpostiin arkilisen henkilökohtaista arvostelua ammattitaidottomuudesta. Vielä keskelä professorin kiireisintä aikaa, kun uusi palkkausjärjestelmä painaa päälle. Sori hei, ihan oikeesti. Päätoimittaja peruu kaikki puheensa, jotta jäljelle jää vain perusteltu mielipide. Ai niin, sehän on jo pääkirjoitus.

Lehti oli myös täynnä kirjoitusvirheitä. Anteeksi. Oikolukijamme oli poissa toimituksen vahvuudesta.

huomautus
reuna

Anssi Koskinen

alkukirjoitus

20. huhtikuuta 2005

Lapsi bileissä

MILLAINEN olen kolmekymppisenä? Huomasin mieltäväni sitä, kun arvuuttelin paikkaani puolisuokulaisen kolmikymppisillä. Istuisinko kohteliaasti naisten kanssa yläkerrassa vai miesten kanssa alakerrassa?

Alakerrassa miehet ajoivat rallia tietokoneella ja yläkerrassa naiset puhuivat synnytyksen jälkeisestä dissektiovuodosta. Jako kahteen leiriin oli viiltävä. Ja kaikilla paitsi meillä oli lapsia.

Linkkini juhlaväkeen oli yläkerrassa muiden naisten kanssa. Olisiko minun soveliaista istua pöydässä, jossa naiset nauravat sille kuinka yhtäkkiä rinnoista alkaa tulla maitoa? Nauraisinko mukana?

Yritin parhaani. Kulttuurikeskusteluakin viriteltiin. Olihan mukana ihmisiä, joita popkulttuuri oli ennen lasta kiinnostanut. Mutta jotain oli muuttunut. *Bridget Jones 2* edusti nyt elokuvan parhainta, jota kriitikot eivät ymmärrä: "Ei elokuvan pidä olla mitään taidetta, sen tarvi vain viihdyttää".

Siinä vaiheessa oli poistuttava, kun imelä latarioppis vaihtui Pauli Hanhiniemeen ja keskustelu siirtyi lasten mikroautoharrastuksesta takaisin omiin terveysongelmiin. Silloin ei mies yksinkertaisesti voi tietää, onko soveliaista istua seurana. Hän muuttuu näkymättömäksi. Mitään lisättävää ei ole. Ei voi edes argumentoida, että "sehän on ihan paskaa".

Sama tunne oli tyttöstävälläni, joka raportoi keskustelun kulusta seuraavaa: yhteisen sairauden diagnosoiminen kului vartti, mutta jaaritte luun hurahti tunti. Keskustelua kevennettiin muistella synnytyksestä.

Synnytykseskustelu on naisten armeijakeskustelu. Ulkopuoliselle se on yhtä vieraannuttava. Sen syntyminen vaatii kahden ihmisen yhteisen kokemuspohjan, eikä sitä vaienna kuin viina. Ja viinaa ei täällä nautittu kuin ihan vähän. Kotiin mentiin nukkumaan viimeistään yhdeltä ja nainen ajoi perheen tila-autoa.

JUHLIEN AINOAN lapsettoman pariskunnan miespuolena edustajana päätin lähteä kokeilemaan onneani *Richard Burns Rallyssa*. Ja se kannatti. Alakerrassa ei puhuttu armeijasta. Ei ollut tarvis, sillä kyllä jokainen tunnustaisi heidän miehisyytensä ilmankin. Neljä kauppakassaa, kaksi lasta ja marketin perheparkkiin pysäköity tila-auto puhuisivat puolestaan. Nyt saattoi taantua rauhassa. Ajoimme poikain kera läpi Suomen lumisten metsien ja Australian põlisevien kukuloiden. Vapauden onnellinen illuusio täytti huoneen.

Mutta saunaan ei kukaan tullut kanssani. Saunasta oli nyt tullut osa pyhää perheyhteyttä. Niinpä mietin asetelmaa sähkösaunan lauteilla – yksin. Miehet pelaavat rallia ja naiset puhuvat synnytyksestä. Kaksi leiriä ei juuri kohtaa toisiaan, ei puheenaiheissa, eikä edes fyysisesti. Mitä heille on tapahtunut? Siihen on helppo vastata. Lapsi on asettunut perhepotretissa heidän väliinsä.

Mutta ovatko he onnellisia? Sitä en saata tietää, enkä ota selvää.

antakosk@cc.jyu.fi

Kuka lohduttaisi professoria – uuden yliopiston uhria?

Hei professorit, huuto seis, juna meni jo. Juoskaa vaan kiltisti seuraavalle asemalle. Hypätkää kyytiin ja parantakaa siellä kanssamatkustajienne oloa. Ehkä voitte päästä joskus veturinkuljettajankin paikalle. Junan keulassa lukee yksi sana: edistys.

Tulosohjauksen jälkeen pysyväksi osaksi yliopiston taloushallintoa ja sen kanssa yliopiston talousjohto, hallitus ja tiedekunnat sekä muu henkilökunta ovat oppineet elämään ja myös parantamaan ohjauksella halettuun suuntaan. Joten viimeiseen kymmeneen vuoteen ei monikaan ole ehtinyt yliopiston suurta kollegiaalista vapauttaan kaivata. Se etuoikeus lakaistiin laman jaloista.

Opiskelijoilta vapaus meni, kun opintotuen taso jäädettiin ja tulonvalvonta tuli. Tutkijoilta se meni, kun apurahakilpailu laajeni ja rahoitus samalla pieneni ja lyheni. Lehtoreilta, assistenteilta ja muulta henkilökunnalta se meni, kun jatkuva laatutyön arviointimeri esiteltiin ja arkipäiväksi tuli pätkätöissä ja epävarmuudessa pulikointi.

Missä olivat yliopiston uutta palkkausjärjestelmää nyt kritisoivat muutamat professorit silloin, kun opiskelijoita, tutkijoita ja muuta henkilökuntaa lyötiin? Nyt nämä samat riitapukarit pyytävät meitä lohduttamaan uuden yliopiston ylityöllistettyjä uhreja.

Selvää tietenkin on, että professorit ovat ylityöllistettyjä. Tällä tosiasialla ei kuitenkaan ole mitään tekemistä sen uutta palkkausjärjestelmää vastustavan myyräntöyden kanssa, jota vähemmistönä omiensakin keskuudessa olevat professorit harjoittavat.

Professoreiden kevään kapinahuuto on poire esimiestaitojen puutteista, mikä taas johtaa juurensa alimitoitettuun esimieskoulutukseen. Yliopistoon onkin luotu järjestelmä, jossa yksittäiset tieteen tekijät edelleen liiluvat akateemisen vapauden kuplassaan ja kuvittelevat, että vapaus ulottuu tieteen tekemisen ohella myös suuren organisaation taloushallintoon, strategiseen suunnitteluun ja henkilöstöjohtamiseen.

Tosiasia kun on, että viimeistään lamassa katosi Suomen yliopistolaitokselta talousasioissa vapaus ja autonomia. Ja miksi sitä pitäisi valtionosuuksissa ollakaan? Valtio kun lystin maksaa, niin mikseivät poliitikot saisi rahoista päättää? Tietenkin yliopisto voi ja sen pitää vaatia, että poliittiset päätökset edistävät hyvän koulutuksen ja tieteen asiaa.

Yliopistossa pitäisikin siirtyä 10 vuoden määräaikaisiin professuureihin ja esimieskoulutuksen merkitystä pitäisi korostaa näitä virkoja täytettäessä. Näin yliopistokollegio pystyisi säännöllisesti oikeasti punnitsemaan professorien pätevyyttä, eikä suutareita pidettäisi yliopistoja pilaamassa. Vaikka muutos vaikeutaisi hieman proffien tulevaisuuden suunnittelua, niin kyllä viiden tonnin kuukausilksalla sen asuntolainan saa lyhennettyä ja lapset kasvatettua.

Professoreiden määräaikaisuudet vain vaikeuttaisivat sen kesähuvilan hankkimista. Ja ne työkiireiltä nauttimatta jäävät mansikat ja samppanjat voi jättää aivan vapaasti opiskelijoiden ja muun henkilökunnan vappujuhlintaa piristämään.

Toni Peltonen

Lehti - TTT:n uutisia

Paaviehdokkaiden ulkonäkö kuohuttaa

Maanantaina alkaneen konklaavin paaviehdokkaat ovat jo herättäneet kohua. Keskustelu kardinaalien paino-ongelmista kiihtyi uimapuku- ja kasukkakerrosten jälkeen: milaista paavikuvaa langanlaihat kandidaatit lommoposkineen ja riutuneine reisineen nuorille kuoripojille näyttävät?

"Suunta on huolestuttava. Paaviehdokkailla on tuskin enää minkäänlaisia rintoja", valittelee kardinaali Fang.

"Toisaalta he näyttävät hyvää esimerkkiä harrastuksineen. Esimerkiksi katolisen kirkon piirissä suosittu pedofiilien piilottelu, henkariabortit ja taitoluistelu saattaisivat kadota kokonaan ilman vahvaa paavia."

Aterian jälkeiseltä oksennukselta tavoitetut ehdokkaat kuittaavat väitteet heleällä naurahduksella.

"Herramme Jeesuksen Kristuksen ruumis ja veri, sinun edestäsi annettu ja vuodatettu", he toteavat.

Totuuden tietotoimisto
<http://lehti.samizdat.info>

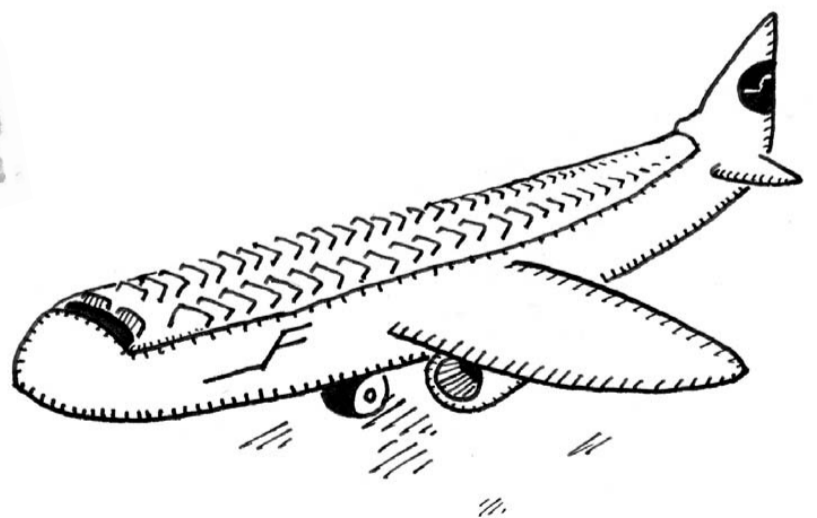
toimitus suosittelee:

Liian pieni asunto (elinpaikka). Elämä on hauskaa, kun vielä puolikin vuotta muuton jälkeen löytää pusseista ja laatikoista koko ajan yllätyksiä. Ai niin, mulla oli tämmönenkin. Kivaa.

Itku (ruumiintoiminto). Avaa tukkoisen nenän. Satunnaisempaa helpotusta myös muihin vaipeihin.

Äänikirja (tallenne). Vihdoin ratkaisu ikuisen ongelmaan: mitä tehdä, kun haluan välttämättä lukea ja piirtää samaan aikaan?

Finnair säästää
yksinkertaistamalla
kalustoa KSMML 12.4.

"UUSI AVOMALLI TULEE PUOLET HALVEMMAKSI."

kuvatuksia

Jyväskylän Ylioppilaslehti

Toimituksen yhteystiedot:
Opinkivi, I kerros
Keskussairaalan tie 2, 40600 Jyväskylä
Puhelin: (014) 260 3360
Faksi: (014) 260 3928
Sähköposti: jylkkari@jyy.fi
Nettisivut: www.jyy.fi/jylkkari

Päätoimittaja Toni Peltonen
(014) 260 3359 / 044 531 1099 /
paatoimittaja@jyy.fi
Toimittaja Juha Mäkinen
(014) 260 3360 / 050 369 8285 /
toimittaja@jyy.fi
Visualisti Hans-Peter Weckman
(014) 260 3973 / 040 568 3696 /
weckman@cc.jyu.fi

Taloudenhoitaja ja toimistos sihteeri
Paula Rouhiainen (014) 60 7226

Jylkkärin vuositilaus maksaa JYYn
jäsenille 8 euroa ja muille 25 euroa.

Osoitteenmuutokset ilmoitetaan
ylioppilaskunnan keskuustoimistoon,
puh. (014) 260 3355.

Ilmoitusmyynti:
Vexi Virtanen, Veximedia
050 592 3696 / Fax: (014) 618 633
Valtakunnallinen ilmoitusmyynti
Pirunryrki Oy (02) 233 1222

Ilmoituksenvalmistus
Grafiikka Rutanen (014) 216 315 /
050 596 2444 / grafiikka@rutanen.fi

Jyväskylän Ylioppilaslehti on Jyväskylän
yliopiston ylioppilaskunnan julkaisu.
Lehti ilmestyy 16 kertaa vuodessa
lukukausien aikana.

Painos 7000 kpl. Painopaikka Lehtisepät
Oy, Pieksämäki (015) 348 1200

ISSN 0356-7362

kuvattua

HANS-PETER WECKMAN

Luokanopettajaopiskelijoiden ainejärjestö Pedago vietti 40-vuotisjuhliin tanssin merkeissä Seminariumin vanhassa juhlasalissa. Tanssin pyörteissä Heidi Luoma ja Jarkko Peltola.

jyy pää

Antti Vesala

Tutkinnon uudistaminen on jännää työtä

MINULLA ON OLLUT suuri ilo ja onni päästä osallistumaan hyvin läheisesti tutkinnon uudistusprosessiin yliopistossamme. Kokemukset ovat olleet enimmäkseen positiivisia.

Jyväskylän yliopistossa tartuttiin toimeen jo 2000-luvun alussa, ja tiedotus- ja valistustoimintaa on harjoitettu runsaasti. On jaettu tietoa, laadittu ohjeistuksia, tehty periaatepäätöksiä ja annettu suosituksia.

Uusi laki ja asetus astuvat voimaan elokuun alussa, ja tänä keväänä on tehtävä viimeisetkin päätökset. Opetussuunnitelmatyö pyörii tällä hetkellä tiedekunnissa ja laitoksilla kovilla kierroksilla. Kokonaisuutena yliopistomme on valmis uuteen tutkintorakenteeseen.

Kuitenkin lähes viisi vuotta jatkuneen keskustelun, suunnittelun, toinen toistaan informatiivisempien seminaarien ja satojen kokouksien jälkeen on ollut hämmäntävää huomata, että nähtävästi muutama oppiaine on eräistä perusasioistakin edelleen pihalla kuin lintulauta.

MUUAN OPPIAINE puhuu tutkintovaatimuksissaan sujuvasti 300 opintopisteen filosofian maisterin tutkinnosta. Muuten ihan jees, mutta kun sellaista

tutkintoa ei ole olemassakaan. Tulee olemaan alempi ja ylempi tutkinto, jotka eivät millään tavalla ole toistensa osia, vaan erilliset, itsenäiset tutkinnot. Kandidaatti 180 opintopistettä ja maisteri 120 opintopistettä. Lisää rautalankaa voi tilata sähköpostilla.

Vaikka yliopiston hallitus on jo syksyllä antanut toimenpidesuosituksen, jonka mukaan opintojakson laajuus on vähintään 3 opintopistettä, jotkut oppiaineet tarjoavat opetussuunnitelmia, joissa on lähes pelkästään yhden tai kahden opintopisteen laajuisia jaksosia. Vertailun vuoksi: yksi opintopiste vastaa noin 26 tuntia tai vähän yli puolta opintoviikkoa.

Liian pienellä silpulla pelkkään kandidaatin tutkintoon on tehtävä toista sataa erillistä opintosuoritusta. Mitään järkeä? Ei.

Toivottavasti tiedekuntaneuvostot ymmärtävät toimia vastuullisesti ja palauttavat kaikki puolivillaiset opetussuunnitelmat laitoksille niin monta kertaa kuin tarvitaan kunnollisen lopputuloksen saavuttamiseksi. Tämä on niin selkeä laatukysymys kuin voi olla.

Kirjoittaja on JYYn korkeakoulupoliittinen sihteeri.

vapaa sana

Mielipidekirjoitukset sähköpostitse osoitteeseen jylkkari@jyy.fi. Kirjoita lyhyesti. Toimitus varaa oikeuden lyhentää ja käsitellä kirjoituksia tarvittaessa.

Yliopistossa vähän organisatorista esimiehuutta

Päätoimittaja Toni Peltonen puuttui ajankohtaiseen aiheeseen pääkirjoituksessaan (Jylkkäri 6/2005) Uudesta Palkkausjärjestelmästä (UPJ). Jutun perusteella sai kuitenkin sellaisen kuvan, että professorit on yllätetty houtsut kintuissa esimiehuksi. Mistähän tällainen käsitys on syntynyt?

Väitän, että yliopistoissa on paljon akateemista johtajuutta, mutta vähän organisatorista esimiehuutta. Akateeminen johtajuus edellyttää vastuunottoa ja päätösten tekemistä tutkimuksessa ja opetuksessa. Usein akateeminen johtajuus myös tarkoittaa esimiehenä toimimista. Se on kuitenkin eri asia kuin UPJ:n periaatehierarkisesta esimies-alainen suhteesta, jossa pisteytetään työtovereita.

Asia on hankala siksi, että UPJ:n ajattelutapa vaatii arviointia kriteerein, jotka eivät kuvaa työtehtäviä. UPJ:n kritiikissä ei olekaan kyse akateemisen johtajuuden puutteesta tai vastuun pakoilusta, vaan epäoikeudenmukaisuuden vastustamisesta.

Kysymys kollegoiden välisestä suhteesta on keskeinen tutkimustoiminnan kannalta, sillä tutkimus on luonteeltaan keskustelua. Uuden tiedon tuottamisessa esimies-alaisuus pikemminkin ehkäisee kuin edistää innovatiivisuutta. Tästä syystä UPJ:n edellyttämä hierarkinen toimintamalli on koettu uhkaksi jopa tieteen vapaudelle.

Kuka UPJ:n on oikein luonut? Kysymykseen on hankala vastata, sillä UPJ on kuin Kurskin mutkan 'oikaisutaisuus' toisessa maailmansodassa. Valmisteluiden alettua hyökkäystä ei enää voitu välttää, vaikka tappio oli ilmeinen. UPJ yrittää ratkaista edellisen palkkausjärjestelmän ongelmia, joita ovat mm. huono tulokellisuusudesta palkitseminen ja palkkaluokkien jäykkyys. Tavoitteena on luoda järjestelmä, joka on sekä tasapuolinen että palkitseva. Hyviä tavoitteita.

Ongelma on siinä, että olemassa olevaa ongelmaa ovat ratkaisemassa tahot, jotka ovat sen aikanaan synnyttäneet. Työmarkkinaneuvotteluiden logiikan mukaisesti kompromissien tuloksena on syntynyt UPJ-järjestelmä, joka ei tyydytä ketään. Silti se on pantava toimeen, sillä näin on sovittu.

Toivoa sopii, että UPJ on oppimisprosessi kaikille – myös työmarkkinaosapuolille. Samalla voi toivoa, että UPJ:n osoittama yliopistojen johtamisen ongelmia otetaan vakavasti. Johtamiskoulutus vaatii myös resursseja.

Jussi Välimaa

Korkeakoulututkimuksen professori

UPJ-kritiikissä reagoidaan myös muihin uudistuksiin

Valtiotyönantajan tavoite on viimeisen kymmenen vuoden ajan ollut siirtää koko valtionhallinto – johon myös yliopistot kuuluvat – uusien palkkaus-

järjestelmien piiriin. Kun työnantaja ilmoitti oman takarajansa siirtymiselle (30.11.2005) ja samalla luopuvansa A-palkkaluokista, oli saatava aikaan neuvottelutulos järjestelmän rakenteesta ja siihen siirtymisestä, jotta neuvotteluja voidaan jatkaa ja saada aikaan virkaehtosopimus – ja jatkaa palkkojen maksua ilman yllätyksiä.

Yliopisto ei koskaan ole itsenäisesti voinut päättää tai sopia työntekijöidensä palkoista, vaan neuvotteluosapuolena ovat olleet valtiotyönantaja ja ammattijärjestöt. Järjestelmää vasta rakennetaan ja sen kehittymisen kestää vuosia.

Esitetyssä kritiikissä kuitenkin reagoidaan myös yliopistojen moniin uudistuksiin, rahoituksen niukkuuteen ja johtamisen heikkouksiin. Osa kritiikistä todennäköisesti kohdistuu uudelleenlaiseen käsitykseen esimiehen tehtävistä ja asemasta.

Lisämausteen tuo se, että uusi palkkausjärjestelmä mielletään tieteen ja tutkimuksen arviointijärjestelmänä, mitä se ei tietenkään ole. Tutkimus arvioidaan muilla foorumeilla ja palkkausjärjestelmä kattaa koko henkilöstön, myös ne, joiden tehtäviin tutkimus ei kuulu.

Tutkijoiden asema on aiheuttanut hämminkiä. Oli sovittu selkeästi ja yksimielisesti siitä, että opetushenkilökunnalla on oma arviointijärjestelmä ja näin paljon paremmin tehtäviä kuvaavat kriteerit. Tutkijat piti arvioida muun henkilökunnan järjestelmässä. Talvella kuitenkin Helsingin yliopisto ja muut sen mukana tekivät päätöksiä tutkijoiden arvioimisesta opetushenkilökunnan kartassa. Tämä on vaikeuttanut arviointia ja teettää lisätöitä.

Tuula Hirvonen

Yliopistonlehtorien liiton puheenjohtaja
Kielten laitoksen lehtori

Vilén ei ole syntiensä kanssa sinut

Kokoomuslainen kansanedustaja ja eduskunnan suuren valiokunnan puheenjohtaja Jari Pekka Olavi Vilén ei ole nähtävästi vieläkään päässyt sinuiksi vanhojen syntiensä kanssa. Vapaasti muokattavasta Wikipedia-nettitietosanakirjasta on viime päivien aikana useaan otteeseen yritetty poistaa tai lieventää viittauksia Vilénin vilppiin. Muokkaukset on tehty eduskunnan tietoverkosta.

Jari Vilén syyllistyi merkittävään plagiarismiin 4.4.1989 hyväksytyssä pro gradu -opinnäytetyössään. Oulun yliopiston selvityksessä 2.1.2002 todetaan, että "noin puolet tutkielman tekstistä [on] lähes samasanaista lainausta ilman asianmukaisia lähdeviitteitä." Selvityksen mukaan kuitenkin "tutkielman hyväksymispäätökselle ei [ole] laissa purkuperusteita".

Osansa moitteista saivat myös opinäytetyön tarkastajat ja tiedekuntaneuvosto. Plagiarismista kertoi sanomalehti Suomenmaa joulukuussa 2001. Lisätietoja tapahtuneesta löytyy nettiosoitteesta: http://fi.wikipedia.org/wiki/Jari_Vilen.

Pauli Ojanperä

Pitäisikö nuuska laillistaa?

Marjo Jyrkkä, 23, kalabiologia ja kalatalous: "Vähän vaikea sanoa. Ei sillä minulle ole väliä, onhan tupakointikin laillista. Kun haittavaikutukset kerrotaan selkeästi, niin sitten se on kunkin oma valinta."

Antti Teräsvirta, 25, matematiikka: "Mulle se on suoraan sanottuna ihan sama. Ei vaikuta minuun mitenkään. Merkitsekö se sitten nykyisellään valtiolle verotulojen menetystä, kun ihmiset tuovat nuuskaa laivoilta."

Elina Hämäläinen, 25, kasvatustiede: "Ei pitäisi. Se on terveydelle haitallista, ja nuuskaaminen on epämiellyttävä tapa."

Aapo Kilpelä, 26, liikuntapedagogiikka: "Tiedän, että sen puolestapuhujia löytyy paljon meidän tiedekunnasta. Jokainen täysi-ikäinen saa tietenkin tuntea suuhunsa mitä moskaa haluaa, mutta näen, että sen sallimisella olisi kuitenkin enemmän negatiivisia kuin positiivisia vaikutuksia."

Kevään viimeinen Jylkkäri ilmestyy 4.5. Kesä koittaa!

news in brief

My country in the world politics

The Student Union and the Department of Political Science put, for once, the pretty words of seminars into action after the Helsinki process seminar held in Jyväskylä. For on Monday April 25 starts a week long "My country in world politics" intensive course (1 credit) which lecturers are the international students of our university.

The model countries of lectures are India, Japan, USA, Palestine, Brazil, Columbia, Czech Republic, Hungary, South Africa and Nigeria. Each lecturer gives something to chew over about the situation of their countries through cultural, historical, political and human rights issues. The participants can experience the world around them through the words of coeval students.

The course will be held in English. The international students can place the course under section CIS. The students of ICIR can book this course in their lecture pass.

Lectures from Monday to Friday on week 17. On Monday, Wednesday and Thursday from 9am to 1pm in L209, on Tuesday from 9am to 1pm in A104 and on Friday from 12am to 3pm in L209. Course details in Korppi (<http://korppi.it.jyu.fi>).

Professor speaks about love

Tarmo Kunnas, the professor of literature of Jyväskylä university, has always been an industrious writer and a sought-after lecturer. Now, 62 years old Kunnas, who is married for the third time, has written a book about love.

According to Kunnas, the dominant view on love reflects the state of whole culture and society. In our culture love is commercialized. The professor criticizes the prevailing public atmosphere where people openly tell everything about their private issues.

"For a modern man, it might be difficult to perceive love in its many forms, such as love's divinity, passion, long distance love, worshipping love or chivalric love. We only worship the sexual act without any connection to deeper meaning of sexuality, the continuation of life."

Yet Kunnas reminds that his book is not a cry of despair.

"I rather try to understand than moralize."

Yearning after the prohibited snuff

The use of snuff became more popular in Finland among the professional athletes in the end of last decade. Sporting youth followed the suit. Snuffing has increased in Finland especially after its sale was banned in 1995. A quick visit to discussion forums in web reveals that snuff is available illicitly from several locations in bigger towns of Finland. Also in Jyväskylä it is sold near the university.

The researches suspect that there must be a well organised group behind importing and marketing the snuff that brings the product available especially for youth.

Translated by Antti Airaksinen

Kahden isänmaan välissä

HANS-PETER WECKMAN

Hyvät tavat lähtevät sisar Barbaran mukaan perusasioista. Nunnalan lapset osaavat sanoa anteeksi, kiitos ja näkemiin.

PYHÄN OLAVIN kirkon kupeessa sijaitseva Katolisten sisarten leikkikoulu Nunnala on perjantai-iltapäivänä hiljentynyt. Kymmenet lapset ovat lähteneet viikonlopun viettoon. Yksi työntekijä vielä kuitenkin järjestee päivän hulinoiden jäljiltä tavaroita paikoilleen.

Puolasta kotoisin oleva sisar **Barbara** on asunut Suomessa jo reilut pari vuosikymmentä, mutta Jyväskylässä hän on vasta toista vuottaan.

Nunnalan leikkikoulun johtajana työskentelevä sisar Barbara viihtyy työssään mainiosti, mutta kysymys ajasta ennen Jyväskylää saa hänet mieteliääksi.

"Asuin Helsingissä 18 vuotta ennen muuttoani tänne. Se on pitkä aika. Minulla on ikävä kaupunkia ja siellä asuvia ystäviäni."

Nunnalle tulevaisuuden suunnittelu on vaikeaa, sillä muuttaminen on osa luostarielämää. Kun jossakin on tarvetta työntekijälle, siirto voi tulla nopeastikin oikean henkilön löydyttyä.

"Se on osa elämäntyyliämme. Siirto voi tulla vaikka ulkomaille. Yksikin vaihtoi Suomesta Argentiinaan."

SISAR BARBARAN tie Suomeen kulki nunnien sisarkunnan kautta. Lastentarhanopettajan opintojen päättymisen jälkeen hän aloitti pikaisesti luostarielämän.

"Sisarkunta toimii eri maissa. Suomeen tarvittiin lastentarhanopettajaa. He pitivät minua sopivana henkilönä ja kysivät, olenko valmis. Sitten he lähettivät minut tänne", sisar Barbara hymyilee.

Sisar viihtyy erinomaisesti Suomessa ja hänellä onkin sanojensa mukaan kaksi isänmaata. Kesät hän viettää kuitenkin Puolassa, missä on hänen perheensä ja suurin osa sisarkunnasta.

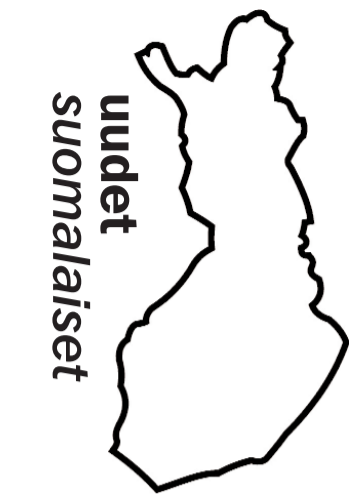
Nunnat siirretäänkin yleensä takaisin kotimaahansa, kun he tulevat tiettyyn ikään ja pääsevät "eläkkeelle". Suomeen jääminen ei kuitenkaan ole sisar Barbaralle poissuljettu vaihtoehto.

"En näe tarvetta lähteä takaisin Puolaan pysyvästi, minulla on teoriassa mahdollisuus jäädä tänne. Lopulta

Katolisten oppien ja käytännön risteys

ROOMALAISKATOLINEN eli katolinen kirkko on suurin kristillinen kirkkokunta. Siihen kuuluu yli miljardi ihmistä eli lähes 20 prosenttia kaikista maailman asukkaista. Suomessa katolilaisia on noin 8000.

Rooman piispa eli paavi on kirkon ylin johtaja, jonka kirkon nimissä lausumia kannanottoja pidetään erehtymättöminä. Katolinen usko tulee esiin tapojen ja perinteiden noudattamisessa. Katolilaiset käyvät yleensä ahkerasti kirkossa, ja messu ehtoollisineen on uskonnollisen elämän kulmakivi. Myös ripittäytymisen on tärkeä osa uskonharjoitusta.

Sarjassa jutellaan Jyväskylässä asuvien maahanmuuttajien kanssa.

asiasta päättää kuitenkin eri sisar kuin minä. Ainahan voi keskustella ja tehdä ehdotuksia."

Sisar Barbara on matkustanut ohjaajan roolissa myös nuorten kanssa ympäri Eurooppaa. Matkojen tarkoitus on vaihdellut hiihtoreissusta pyhiinvaellusretkeen.

"Laskettelin itsekin nuorempana, ja kaverini naukeskelivatkin minulle hiihtämistä kuultuaan."

Seuraavaksi hän haluaisi järjestää nuorille matkan Roomaan ja esitellä heille kaupungin perushistoriaa.

Sisar Barbara tapsi kahdesti hiljattain menehtyneen paavi **Johannes Paavali II:n**, joka myös oli Puolasta kotoisin.

"Paavi oli suuri ihminen, hän osasi toimia yli kansallisuus- ja uskontorajojen. Niistä ajoista on upeat muistot."

Riku Roslund
jylkkari@jyy.fi

Farewell for Now

EVERYONE is leaving Finland. Just like the melting ice, friends seem to be disappearing. Friends are saying goodbye for what could possibly be an eternity. Most likely these people will meet again but not in person.

I don't know anyone who likes to say goodbye unless there is a hope of a future reunion. I am no exception to this. As exchange students, we all knew from the beginning that we would eventually say goodbye to our close friends. Please take a moment now to think about all of the positive experiences you've shared with your newfound friends. Cherish these moments and hold them close to your heart.

This is the time of year when many exchange students have to say goodbye to many people they hold dear. Friendships that will last a lifetime have been formed here in Finland, and the students have their

exchange experience to thank for these relationships.

For me, the relationships I have formed during my time here have been the most rewarding part of my experience. Most of the other students would probably agree with this statement. Many students have discovered new loves here and will have to go separate ways. All of us know what it is like to part with loved ones. It is never easy, but time will heal all wounds.

How is it then possible to cope with the absence of our dear friends? Remember them by keeping in contact with them through email and messenger. At least try to visit them sometime in the future. Before they leave, make sure you give them something unique and special that represents you. I will be leaving soon and I know I'll cherish the times I've spent with all of you who have

touched my life eternally. Never forget your exchange experience in Finland. Farewell for now.

Jeremy Sharp
js3978@students.armstrong.edu

Tarmo Kunnas – rakkauden matkasaarnaaja

Suomessa on kehittymätön rakkauden retoriikka

ILMASSA ON RAKKAUTTA. Nokialaiset kuuntelevat, kun Jyväskylän yliopiston kirjallisuuden professori **Tarmo Kunnas** luennoi heille rakkaudesta. Kyseessä ei ole kännykkäfirman henkilöstökoulutus, vaan Nokian kaupungin työväenopiston luentosarja.

Kunnas on aina ollut ahkera kirjoittaja ja kysytty puhuja. Lehtiartikkeleita ja kirjoja ilmestyy häneltä hengästyttävässä tahdissa. Knut Hamsunista, Heideggerista, Nietzschestä, chansonnista, fasismista, moraalista – ja tietenkin Ranskasta.

Nyt 62-vuotiaana kolmatta kertaa naimisissa oleva Kunnas on kirjoittanut kirjan rakkaudesta. Rakkaus on ollut hänelle jo pitkään sivuteema muiden joukossa, mutta vasta nyt hän kiteytti ajatuksensa siitä kirjaksi, joka on nimeltään ytimekkäästi *Rakkaus*.

KOLME VUOTTA SITTEN ilmestyneessä kirjassaan *Mitä jäljellä moraalista?* Tarmo Kunnas höystää filosofista pohdintaansa omakohtaisilla kokemuksilla. Rakkaus-kirjassa vastaavia avautumisia ei ole tarjolla.

”En ole suuri tunnustusten tekijä. Kieltämättä aineistoa olisi”, Kunnas naurahtaa.

Kunnas kritisoii vallalla olevaa julkisuusilmapiiriä, ”jossa ihmiset puhuvat mitä tahansa yksityisasiastaan.” Ja sitten seuraakin jo viittaus Ranskaan:

”Ystäväni ranskalaiset eivät koskaan tee suuria julkisia tai yksityisiä tunnustuksia. Me suomalaiset olemme ehkä luonteeltamme tilittäytyjiä.”

Tilittäytyminen siis osataan – mutta ei tunteiden osoittamista. Tai kuten Kunnas toteaa: Suomessa ei ole kovin kehittynyttä rakkauden retoriikkaa.

”Kyllä minä juuri näin laitoksen käytävällä, kuinka poika suukotteli tyttöä. Mutta aika vähän sitä nykyään näkee.”

Tarmo Kunnas

”Ranskassa on pitkä rituaalin perinne, koska ihmiset siellä ovat hyvin sosiaalisia. Meillä korostuu enemmänkin kaurismäkeläinen eleettömyys, jopa rakkaussuhteissa.”

Eikä siinä vielä kaikki. Jopa suomen kielen sana ”rakas” on alhaista alkupeirää. Kunnas kertoo sen pohjautuvan germaanisten kielten sanaan *frakas*, joka merkitsi himokasta ja ahnetta. Seläistako on suomalainen rakkaus?

KUNNAS HAKEE kirjassaan kultaista leikkausta rakkauden eri muotojen, jumalallisen rakkauden (agape), kiintymysrakkauden (filia) ja aistillisen rakkauden (eros), välille.

Kunnaksen mielestä vallitseva käsitys rakkaudesta heijastaa koko kulttuurin ja yhteiskunnan tilaa. Meidän kulttuurissamme eros on ylikorostunut ja kaupallistettu.

”Modernin ihmisen on ehkä vaikea hahmottaa rakkauden jumalallisuutta, intohimorakkautta, kaukorakkautta,

HANS-PETER WECKMAN

palvovaa rakkautta tai ritarillisuutta. Me palvomme vain seksuaalisuuden aktia ilman yhteyttä seksuaalisuuden syvempään olemukseen, elämän jatkamiseen.”

Varhaisnuorten tyttöjen isänä professori on myös huolestunut siitä, millaisen kasvualustan tällainen kulttuuri tarjoaa ihmisten tunne-elämälle.

”Rakastamista voi oppia, se on sosiaalinen tapahtuma. Mutta jos tavat ovat hirveän vapaat, mistä nuoret saavat oikean parisuhteen mallin?”

Kunnas haluaa muistuttaa, että maallistuneesta ja kaiken sallivasta ilmapiiristä huolimatta myös syyllisyyden, synnintunnon ja askeesin mahdollisuus on olemassa. Ne eivät liity vain kristinuskoon, vaan kuuluvat kaikkiin korkeakulttuureihin.

”Kirjani ei silti ole epätoivon huuto. Koitan mieluummin ymmärtää kuin moralisoida.”

PROFESSORIN NUORUudessa sukupuoliasioihin liittyi vielä runsaasti tabuja. Kunnas arvelee, että esimerkiksi naisen rinnalla ei tämän päivän nuorelle miehelle voi olla samanlaista mystistä ulottuvuutta kuin hänen ikäluokalleen. Rintoja kun ei tarjottu lehtihyllyssä nykyiseen malliin.

Ja kielletty hedelmä on tietysti aina sallittua mehukkaampi.

”Kristinuskon ja puritaanin kasvatusta on tehnyt seksuaalisuuden mielenkiintoiseksi.”

60-luvun kulttuurimurroksen myötä asiat muuttuivat. Häveliäisyys ja sitä myötä myös romantiikka joutuivat ryskyen syrjään. Kunnas muistelee, kuinka 70-luvulla miesopiskelija vertasi naisen saamista leivän ostamiseen.

Entä jos Rakkaus-kirjan olisikin kirjoittanut 30 vuotta nykyistä nuorempi Tarmo Kunnas?

”Silloin se olisi ollut hyvin antipuritaaninen. Iän myötä ajatteluuni on tullut puritanismia takaisin. Sekä aika että minä ovat muuttuneet. Tasapainoahan tässä etsitään.”

YKSI LAUSE Kunnaksen kirjasta pistää silmään. Hän kertoo näkevänsä päivittäin rakastavia nuoria pareja, mutta ”ehkä ei niin romanttisia kuin muutama vuosikymmen sitten”.

Mitä kummää? Miten tämän päivän nuoret rakastavaiset ovat vähemmän romanttisia kuin Kunnaksen nuoruudessa? Onko tämä vain keski-ikäisen miehen sokeutta?

Kunnas toppuuttelee hieman: ”Onneksi siinä on se ehkä-sana.”

”Kyllä minä juuri näin laitoksen käytävällä, kuinka poika suukotteli tyttöä. Mutta aika vähän sitä nykyään näkee. 60-luvulla nuoret osoittivat tunteitaan hyvin voimakkaasti”, Kunnas pohtii.

Tässähän on syytä huolestua nuorison rakkauselämän puolesta. Millaista evästystä professori haluaisi antaa heille rakkauden poluille?

”Intohimoo ja suuria tunteita. Ja kuten missä tahansa ihmissuhteessa, toisen ihmisen kunnioitusta.”

Juha Mäkinen
toimittaja@jyy.fi

Romaanihenkilö Kunnas saa turpiinsa

TARMO KUNNAS kirjoittaa paljon, mutta hänestä myös kirjoitetaan. Kirjallisuuden professori on päätenyt henkilöihämmoksi ainakin kahteen suomalaisen romaaniin.

Antero Viinikaisen *Kerrottu mies* (2003) alkaa kohtaauksella, jossa hankalaan jamaan ajautunut kertoja tarkkailee pariisilaisessa porttikongissa vastapäisessä kahvilassa istuvaa Tarmo Kunnasta. Aikansa epäroityään kertoja lähestyy Kunnasta ja päättyy tämän tutkimusassistentiksi Jyväskylän yliopistoon.

Jukka Kompan romaani *Toimittajat* sijoittuu vuoden 1986 Jyväskylään. Tarinassa esiintyy koko joukko todellisuuden henkilöitä, joista käytetään helposti tunnistettavia salanimiä. Mukana on myös nuhjuisiin bleisereihin pukeutuva, Jyväskylän Kesän puheenjohtajana toimiva ”Jarmo Lunas”, joka pelkää, että hänen talossaan kummittelee.

Kunnas kertoo lukeneensa Viinikaisen kirjan ja pitäneensä sitä mielenkiintoisena. Kompan hän tuntee, mutta tämän kirjaa hän on vain selailut. Ro-

maanihämmoksi joutumista professori luonnehtii ”delikaatiksi tilanteeksi”.

”Onhan siinä se vaara, että ihmiset uskovat todeksi kirjassa kuvatut tapahtumat. Olen alkanut pelkäämään, mitä minusta voidaankaan keksiä.”

Toden totta. Etenkään Kompan kuvaus Kunnaksesta ei ole erityisen mairitteleva. Kaiken lisäksi Jarmo Lunas saa kirjan aikana turpiinsa, fyysisesti siis, jopa kahdesti. Tämäkin menee Kunnaksen mukaan fiktion piikkiin.

”Aika harvoin olen tappeluun joutunut – paitsi nuorena tietysti.”

Nuuskan urheiluliitto

Aktiivurheilijoiden nuuskankäyttö yleistyi viime vuosikymmenen lopulla. Urheileva nuoriso seurasi esimerkkiä. Vahvimmin nuuskamuoti on lyönyt itsensä läpi 16-vuotiaiden poikien joukossa. Nuuskaaminen on lisääntynyt Suomessa, kun sen myynti kiellettiin.

HOCKEY NIGHT -JUONTAJA Timo Jutilalla on usein ollut suorassa lähetyksessä biitti huulella. *Populäärimusiikkia Vitulan-jänkäältä* -elokuvan nuori tähti **Andreas Af Enehelm** laittoi taannoin nuuskatyyn huuleensa televisio-ohjelman suorassa lähetyksessä ja vaati purutupakan laillistamista Suomessa. Myyntikielossa oleva nuuska saa näin ilmaista julkisuutta ja mainosta.

20-vuotias **Jari** on pelannut lätkää yli kymmenen vuotta, parhaimmillaan Suomisarjassa.

”Luulen, että jääkiekonpelaajat käyttävät kaikista urheilijoista eniten nuuskaa. B-junnuissa meidän joukkueesta käytti parhaimmillaan kaksi kaveria kolmesta, osa vielä tupakkaa päälle.”

Jari on nuuskannut jo vuosia säännöllisesti. Tavaransa hän ostaa joko kavereilta tai hakee laivalta.

Suomessa nuuskan myyminen on ollut kiellettyä vuodesta 1995. Pikainen visiitti netin keskustelupalstoille kuitenkin osoittaa, että nuuskaa on saatavilla pimeästi useista Suomen suurten kaupunkien myyntipisteistä, myös Jyväskylästä sitä on saanut jäähallin nurkilta.

Vaivattomasti kamaa saa myös emämaa Ruotsista, jossa sen käyttö on tavallista.

”Yksityiskäyttöönhan nuuskaa saa ostaa, mutta kun sillä aletaan tehdä kauppaa, homma muuttuu laittomaksi”, kertoo ympäristöterveyspäällikkö **Merja Vuori** Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksesta.

PÄÄKAUPUNKISEUDULTA kotoisin oleva **Mikko**, 27, on käyttänyt nuuskaa säännöllisesti 15-vuotiaasta lähtien, jopa purkin päivässä. Mikko oli amerikkalaisen jalkapallon juniorimaaajoukkueen vakiokasvoja, taskusta

löytyy myös Vaahteraliigan mestaruus Roostersin paidassa. Ensikosketuksensa nuuskaan hän sai junnuturnauksessa.

”Yksi jatkista vahingossa nielaisi biitin ja oksensi kaiken lavaariin.”

Vuoden 1999 Nuorten terveystapatutkimuksen mukaan nuuskan käyttö on kasvanut nuorten keskuudessa lähes 10 prosenttia parin viime vuosikymmenen aikana. Tutkijat epäilevätkin, että nuuskan maahantuonnilla ja markkinoinnilla täytyy olla hyvin järjestäytynyt organisaatio, joka tuo sen erityisesti nuorten saataville.

Kouluterveystutkimuksen mukaan lukio-laispojista mälliä oli kokeillut vuonna 2000 valtakunnallisesti yli puolet, ja joka neljäs nuuskasi säännöllisesti tai toisinaan. Sosiaali- ja terveysministeriössä ollaan jo vahduttu.

”Ei nuuska edelleenkaan mikään trendi ole, marginaalijuttuja”, ministeriön neuvotteleva virkamies **Olli Simonen** toppuuttelee.

Tuotevalvontakeskus Merja Vuori kuitenkin muistuttaa, että laittoman tuotteen käytön laajuudesta on lähes mahdotonta saada luotettavia tilastoja, koska sitä myydään pimeänä.

YLILÄÄKÄRI Matti Rautalahti Suomen Syöpäyhdistyksestä sanoo, että kyse on vanhempien urheilijoiden huonosta esimerkistä. Vaikutusta on myös yleisillä väärillä mielikuvilla. Urheilijat liittävät nuuskan parempaan keskittymiskykyyn ja uskovat sen sitä kautta parantavan suoritusta. Jos näin olisi, eiköhän nuuska olisi dopingaineena luokiteltu kiellettyjen aineiden listalle.

”Oikeasti urheilija nuuskattuaan on vain hoitanut nikotiinin vieroitusoireiden aiheuttamaa hermostuneisuutta”, Rautalahti toteaa.

Jenkkiputaaja Mikon ympärillä nuuskan käyttö oli aktiivivaikoina hyvin yleistä, valmennusporrasta myöten.

”Jengeissä käytti jatkuvasti yli puolet nuuskaa. Valmentajat eivät arvostelleet meitä, koska käyttivät itsekin. Eivät he tosin rohkaisseetkaan nuuskaamaan, mitäs olivat huonoja esimerkkejä.”

Junnuvalmentajien tiedetään jopa kehotaneen alaikäisiä pelaajiaan vetämään mälliä huuleen, koska se ei vaikuta hapenottoon. Nuuskaajat pitävätkin nuuskaa vaahtomana, koska siitä ei synny keuhkoihin kulkeutuvaa savua.

”Jos nikotiinia on pakko saada, nuuska on parempi vaihtoehto. Huono mutta parempi”, näkee myös **Matti Rautalahti** Suomen Syöpäyhdistyksestä.

Tutkijat epäilevät, että nuuskan maahantuonnille ja markkinoinnille täytyy olla hyvin järjestäytynyt organisaatio, joka tuo sen erityisesti nuorten saataville.

Eniten nuuskaa käyttävät urheilijoista joukkuelajien harrastajat. Biitti on helppo laittaa huuleen, silloin kun tupakoiminen ei ole mahdollista. Nuuska on myös luonteva vaihtoehto, koska tupakka ei oikein sovi sporttiseen imagoon.

”Nuuska tuntuu jotenkin suurenkin yleisön edessä tupakkaa harmittomammalta. Se sisältää vähemmän riskejä ja on näkymättömämpää käyttöä. Ei tarvitse kuunnella jatkuvaa kuittailua polttamisesta”, lätkää pelaava Jari pohtii.

LIIKUNTAJÄRJESTÖJEN katto-organisaation, Suomen Liikunnan ja Urheilun, säännöissä painotetaan liikuntakulttuurin kielteisistä suhtautumista kaikkiin pähteisiin. Nuuskaa ei siis liikunta- ja urheilutalouksissa pitäisi käyttää.

Monet lajiliitot ovatkin käynnistäneet ohjelmia nuuskaamisen vähentämiseksi.

Ajatus on jalo, mutta käytäntö toinen.

”Olimme ensimmäinen lajiliitto, joka kielsi nuuskan otteluissa kaudella 1998–1999. Vastuu valvonnassa on erotuomareilla, mutta toinen asia on, kuinka paljon tuomarit asiaan puuttuvat”, kertoo Suomen Salibandyliiton tiedottaja **Markku Huoponen**.

”Päätös tehtiin, koska jämat olivat aikaisemmin ongelma. Liigapelaajille on painotettu, että he ovat esikuvia nuorille, ja etteivät he esiintyisi mälli huulella julkisesti.”

Myös Suomen Uimaliitossa ollaan samoilla linjoilla.

”Vastustamme nuuskaamista erittäin tiukasti kaikissa uintiin liittyvissä tilanteissa. Määräykset koskevat ihan jokaista yhtä lailla. Ihmisten vapaa-aikaan emme kuitenkaan voi puuttua”, viestintävaliokunnan puheenjohtaja **Tiina Kivisaari** alleviivaa.

STM:n Olli Simosen mielestä urheiluun liittyy suurta edesvastuuttomuutta, jos jääkiekkojoukkueen huoltajat raahaavat laivalta lasteittain nuuskaa ja jakavat sitä pelaajille valmentajien kanssa.

”Terveystietoa ajetaan voimakkaasti nuorille, mutta kun nuori kaveri pääsee piireihin tai näkee idolinsa käyttävän, niin ei siihen muuta tarvita.”

Suomen jääkiekkoliiton viestintävastaava **Henry Järvinen** myöntää ongelman.

”14–18-vuotiaiden nuorten nuuskankäyttö on jääkiekossa ongelma. Ainoa huoli, joka poikkeaa selvästi muista lajeista”, Järvinen sanoo.

Myös A-maajoukkueen mediavastaavana työskentelevä Järvinen jatkaa, että Leijonille muistutetaan nuuskakiellosta aina, kun kokoonnutaan.

”Nuuskaa ei saa käyttää, eikä haastateluun ole pienintäkään asiaa mälli huulella. Se romuttaisi koko valistuksen idean.”

”Odotamme mielenkiinnolla myös EU-lainsäädännön kehittymistä nuuska-asiassa. Apua siitä olisi etenkin, jos käytöstä tulisi laitonta.”

Riku Roslund
jylkkari@jyy.fi

Nuuskan käytöstään kertovien nimet on muutettu.

2500 rakasta kemikaaliyhdistettä

Ruotsi ja Ahvenanmaa nuuskanlevityksen rajatapauksia

NUUSKA, nölli, kömö, dalen, snuffe, mälö, biitti tai mälli. Rakas tunnetaan monilla nimillä.

Nuuskapurkin kesto vaihtelee päivästä viikkoon ja sen hinta laivamarkkinoilla on parisen euroa. Ruotsalainen nuuska valmistetaan kosteasta raakatupakasta, johon muita seosaineita – esimerkiksi tärkkelystä, kaliumkarbonaattia, mentolia ja anista – sekoitetaan vesiliuoksena. Nuuskalaaduissa on kuitenkin eroja.

Kehitysmaissa, etenkin Aasiassa, käytetään ruotsalaista nuuskaa voimakkaammin ärsyttäviä ja syöpää aiheuttavia laatuja. Valmistusmenetelmien eroja ei voi lukea myyntipakkauksesta.

Nuuska on löydetty jopa 2500 kemiallista yhdistettä, joista osa tutkitusti aiheuttaa syöpää. Purutupakka sisältää myös huomattavia määriä raskasmetalleja sekä jäänteitä torjunta-aineista.

Erään tutkimuksen mukaan nuuskaajien riski sairastua suusyöpään on yli neljä kertaa suurempi kuin muiden, mutta tulokset syöpäriskeistä muualla kehossa ovat olleet ristiriitaisia.

Suusyöpään osuus kaikista syövästä vaihtelee

teollisuusmaiden muutamista prosenteista Aasian kehitysmaiden 25 prosenttiin. Ruotsissa suusyöpän esiintymistiheys on kuitenkin hyvin alhainen.

Ruotsin sosiaalivaltio onkin tehnyt vertailevia tutkimuksia ruotsalaisten nuuskan käyttäjien ja ei-käyttäjien välillä. Tulosten mukaan nuuska ei lisää suusyöpän riskiä.

Ratkaiseva syy nikotiinin käyttämiseen on sen stimuloiva vaikutus aivoihin: se piristää ja aktivoi, rauhoittaa ja auttaa keskittymään. Koska nikotiini ei aiheuta arvostelukykyyn heikkenemistä, humaltumista eikä tasapaino-ongelmia, on siitä tullut yksi maailman levinneimmistä ja halutuimmista piristysaineista.

RUOTSI NEUVOTTELI itselleen EU:hun liittyessään ainoana unionina poikkeuslupan nuuskan myymiseen ja markkinointiin. Kuitenkin edellytyksellä, ettei ruotsalaista nuuskaa levitetä muihin jäsenmaihin. Valvonnassa ollaan kuitenkin epäonnistuttu.

”Erivapauksista huolimatta Ruotsi on sallinut nuuskan maastaviennin muihin maihin vastoin sopimusta. Tästä on komission

ja Ruotsin välillä prosessi kesken”, kertoo sosiaali- ja terveysministeriön neuvotteleva virkamies **Olli Simonen**.

”Suomellekin voi tulla EU:lta sanomista, koska Ahvenanmaa ei ole kieltänyt nuuskan valmistamista ja myymistä. Myös nuuskajätti Swedish Match on markkinoinut nuuskaa aktiivisesti”, Simonen jatkaa.

Internetsivustot VironTupakka.com ja Snus World Wide markkinoivat sivuillaan nuuskaa myös suomeksi. Molemmat ilmoittavat kotipaikakseen Ruotsin.

Alaikäisetkin voivat tilata tällä hetkellä nuuskansa Internetin kautta vaivattomasti. Ruotsin lainsäädännön osalta tilanteen pitäisi muuttua viimeistään loppukesästä, jolloin astuu voimaan uusi direktiivi, joka kieltää tupakkatuotteiden nettimyynnin.

PITEMPIAIKAINEN, säännöllinen nuuskaaminen vahingoittaa limakalvoja, ikeniä ja hampaita. Käyttäjien verisuonet supistuvat, sydämen lyöntitiheys kasvaa ja sydänveritulpan vaara nousee.

”Koska nuuska ei vaikuta keuhkoihin, sydän-, verenkierto- ja valtimohäiriöt korostuvat”, kertoo ylilääkäri **Matti Rautalahti**

Suomen Syöpäyhdistyksestä.

Rautalahti on huolissaan erityisesti nuuskaavista urheilijoista. Heikentyneen verenkierron vuoksi heidän vammariski nousee, ja vammat paranevat hitaammin. Lihakset alkavat lamaantua, niiden massa pienenee. Myös hermoston toiminta häiriintyy, mikä näkyy refleksseissä.

”Jos urheilee tosissaan, pienetkin muutokset kehossa voivat olla merkittäviä.”

Nuuska sisältää jopa 20 kertaa enemmän nikotiinia kuin savukkeet. Keski-ikäinen nuuskaaja saa kolmesta viiteen kertaan tavallista tupakkoijaa enemmän nikotiinia elimistöön.

”Riippuvuus nuuskaan kehittyy hitaammin, mutta lopulta nuuskasta on vaikeampi päästä irti. Riippuvuuden taso on vahvempi”, Rautalahti sanoo.

Syöpäyhdistyksen ylilääkäri painottaa, että nuuskan käyttö on haittompaa kuin savukkeiden poltto, jos mittariksi otetaan syöpän vaara.

”Keskustelu nuuskan sallimisesta on aina samalla pohdiskelua nikotiiniriippuvuuden hyväksymisestä pysyväksi osaksi yhteiskuntaamme.”

Helvetin torvet soivat Jyrockissa kolmeen

HANS-PETER WECKMAN

JYROCK 2005 sujui kuten festivaalilla on tapana sujua: ahtaasti mutta hyvässä hengessä, uusien musiikillisten tuulien ristivedossa Ilokiven kahdessa kerroksessa.

Aiemmista vuosista poiketen torvet oli pakattava laukkuun jo kolmelta yöllä, koska Länsi-Suomen lääninhallituksen alkoholitarkastaja päätti olla myöntämättä Jyrockille jatkoaikalupaa. Festivaalin aikatauluja jouduttiin tämän takia hieman aikaistamaan. Ilokiven ravintoloitsija **Heimo Nieminen** oli kuitenkin tyytyväinen viikonlopun myyntiin.

”Petrattiin jopa edellisiin vuosiin verrattuna.”

Promoottori **Ville Häkkinen** piti tapahtumaa kaikin puolin onnistuneena. Henkilökohtaiseksi kohokohdaksi Häkkinen kohottaa koko perjantain alakerran ohjelmiston.

”Helvetin hyvä meininki oli molempina iltoina. Kun paikka meni kiinni jo kolmelta, ihmiset jaksoivat loppuun asti. Hillitön tanssimeininki oli päällä bändien välilläkin. Ei ehtinyt tulla hyytymistä.”

MYÖS YLEISÖ vaikutti viihtyvän. **Tiina Huotari** ja **Ria Haapaniemi** olivat tulleet paikalle vain perjantaiksi.

Ria oli Jyrockissa toistamiseen, Tiina vasta ensimmäistä kertaa, vaikka moneina vuonna tarkoitus on ollut tulla. Nyt **Niemisen & Litmasen** ja **Jimi Tenorin** imua ei ollut vastustaminen.

”Jos Jimi Tenorin äänimatoilla ei pääse lentämään, niin millä sitten? Ja noitten biisien perusteella sen avioelämä menee tosi hyvin; kaikki on samasta *take me baby* -teemasta”, Ria hehkutti keikan jälkeen.

”Minä olen yllätynyt siitä, että täällä on näinkin väljää, ihan inhimillistä. Kun ajattelee vaikka Lutakon keikkojen hintoja, niin ei tämä 15 euroa yhdestä illasta ole hirveän paha”, arvioi Tiina.

JYROCKIN OHJELMISTO painottui totuttuun tapaan uusiin lupaaviin nimiin.

Yhtenä kokemattomista oli lauantain yläkerran avannut tamberelainen **Regina**, jonka suloinen elektropoppailu vieteli paikalle ehtineen yleisönsä täysin. Jo kolmannelta biisiltä jälkeä kuuluttiin yleisön joukosta jopa viehkoa kiljuntaa taputusten seassa.

Niemisen ja Litmasen sävelet saivat Tiina Huotarin ja Ria Haapaniemen hyvälle tuulelle.

Veteraaniakaartia edusti tällä kertaa lauantaina esiintynyt **Kauko Röyhkän** ja **Maritta Kuulan** legendaarinen 500 kg lihaa -yhtye, joka on parin viime vuoden aikana aktivoitunut uudelleen. Kuolleiden runoilijoiden tekstejä esittävä yhtye on Röyhkän mukaan otettu nyt paremmin vastaan kuin 1980-luvulla.

”Aikoinaan me oltiin liian outoja ihmisille. Nykyinen pop- ja rock-musa on niin lässyä, että ehkä olemme käyneet kiinnostavammaksi.”

Yhtye suunnittelee jo uutta levyä, jolla mukaan on tarkoitus ottaa myös modernia lyriikkaa. Myös 80-luvulla julkaistuista kolmesta albumista pyritään saamaan uusintapainokset.

Omien bändiensä kanssa Röyhkä on vierailut Jyrockissa aiemmin vuosina 1988 ja 1994, Kuula vuonna 1992.

”Vuodelta 1994 on jäänyt mieleen, kun saatiin soundcheckiä tehtäessä tieto **Kurt Cobainin** kuolemasta. Ei se mua hirveästi hetkauttanut, mutta puhututti tietysti festivaalin aikana”, Röyhkä muistaa.

”Mä muistan vain hirveän tungoksen ja pimeitä huoneita”, Kuula hymyilee.

ULKOMAAN MEININKIÄ Jyrockiin toivat ruotsalaiset **Dungen**, **Suburban Kids with Biblical Names** ja **Lo-Fi-Fnk** sekä virolainen **Popidiot**.

Dungenin folkrock-tunnelmointi pehmitti perjantaiyössä monen katsojen tarpeettomasti kovettuneet sydämet. Bändi saapui ja lähti heti keikan jälkeen hohdokkaasti Ruotsinlaivalla ja bussikyödyllä.

Dungenin laulaja ja primusmoottori

Gustav Ejstes sulatteli hyvillä mielin Lozzi-lounastaan perjantai-iltapäivässä jyväskyläläisestä auringonpaisteesta.

”Nukuin koko bussimatkan ja heräsin Jyväskylässä. Hyvältä näyttää neljän tunnin kokemuksen perusteella. En onneksi herännyt painajaiseen”, Ejstes naureskeli.

Pääosin Etelä-Ruotsista tuleva bändi ei ole kotimaassaan mikään hitti-listojen kärkinimi. Vasta yksi biisi, *Du e för fin för mig*, soi laulajan mukaan kunnon radiossa.

”On jännittävää soittaa täällä, kun niin harva tietää meistä mitään”, laulaja kelailli ennen keikkaa.

Virolainen **Popidiot** puolestaan hämmästytti yleisöä perjantaina meuhkaamalla stetsonit päässään ja esittämällä epätodennäköisen coverin Yesin *Owner of a Lonely Heartista*.

Lähemmässä jututuksessa vuoden kasassa ollut **Popidiot** paljastui puolittain kuopiolaiseksi ryhmäksi. Yhtyeen noikkamiehenä toimivat **Hendrik Luuk** ja **Matti Peura**, jotka molemmat opiskelevat Tarton yliopistossa.

Luu hahmotti **Popidiotille** paikkaa Viron uudemmassa vaihtoehdomusiikin kentässä. Siihen kuuluu hänen mukaansa joukko bändejä, jotka eivät mahdu perinteisiin rock/pop-kategorioiden.

”Viron ongelma on, että 90-luvulla klubiskene räjähti. Drum'n'bassia ja housea on tarjolla kurkkua myöten, mutta eläville musiikille ei juuri ole paikkoja.”

Juha Mäkinen & Toni Peltonen
jylkkari@jyy.fi

Historiikki tarjoaa katsauksen festivaalin 20 vuoteen

AAVIKKO SOITTI eteiskäytävässä, humentunut muusikko puri järkkäriä käsi-varteen ja kulttuurisihteeri näki painajaisia Maj Karman Kauniista Kuvista.

Jyrockin 20-vuotiseen historiaan mahtuu hauskoja ja vähemmän hauskoja sattumuksia, ja osa niistä on nyt pantu kansien väliin. Viikonvaihteessa julkistettiin Jyrockin historiikki, jonka ovat toimittaneet **Jiri Sironen**, **Ville Häkkinen**, **Minna Hautamäki** ja **Erkka Vesa**. 40-sivuisessa vihkosessa muistojensa arkkua raottavat muun muassa JYYn entiset kulttuurisihteerit **Arto**

Hietakangas, **Heikki Salo** ja **Markus Latvala** sekä Radiopuhelimet-orkesteri.

Historiikin loppuun on sisällytetty kaikkien Jyrockien esiintyjäluettelot. Ensimmäisessä Jyrockissa helmikuussa 1985 esiintyivät muun muassa 22-Pistepirkko, Clifters ja Terveet Kädet. Vuodesta 1986 lähtien festivaali on järjestetty huhtikuussa. 1990-luvulla Jyrock oli katkolla pariinkin otteeseen, mutta vuodesta 1999 lähtien festivaali on taas järjestetty vuosittain.

Juha Mäkinen

Kauko Röyhkä ja Maritta Kuula ovat molemmat käyneet Jyrockissa jo aiemmin omien bändiensä kanssa. Nyt liikkeellä oli 500 kg lihaa.

Jussi Viitala murskaa illuusion ihmisen vapaasta tahdosta

Flamingoilla ja nunnilla voi olla sama uskonnollisuusgeeni

Ihastus, himo, rakkaus, suru, pelko, inho. Kaikki nämä tunteet ovat voimakkaita, ja kaikki evoluution näkökulmasta vanhoja. Ja usein myös muiden eläinten kanssa yhteisiä primitiivireaktioita, joita ei ihminen useinkaan pysty selittämään järjellä.

Tieto-Finlandia ehdokkaanakin ollut eläintieteen dosentti **Jussi Viitala** vetee yliopiston päärakennuksen kahvilassa innoissaan yhdysviivoja ihmisen ja eläimen käyttäytymisen välille ja kertoo huhtikuussa ilmestyneestä kirjastaan *Vapaasta tahdosta? – käyttäytymisen evoluutiivinen perusta*.

Jyväskylän yliopiston Konneveden tutkimusosaston johtajan pallilta alkuvuodesta eläkkeelle jäänyt Viitala on mielellään keskittynyt kirjoittamiseen massoille. Populaarinäkökulmaista tietoa ihmisen käyttäytymisen evoluutioperusteista. Siis hieman ihmisen sosiobiologiaa, flamingon kävelyä ja ei yhtään filosofiaa.

Viitala tosin myöntää, että puhuttaessa ihmisen vapaasta tahdosta, uskonnon merkityksestä ja moraalista filosofia tulee usein vastaan rajapintana. Biologi on kuitenkin tietoisesti jättänyt filosofisen pohdiskelun kirjojensa ulkopuolelle.

Maarit Tastulan talkkari on jo purkissa, Keskari ja Hesari haastattelevat. Kaikkia tuntuu kiinnostavan tosiasia, että ihminen onkin kaikesta kulttuuri-

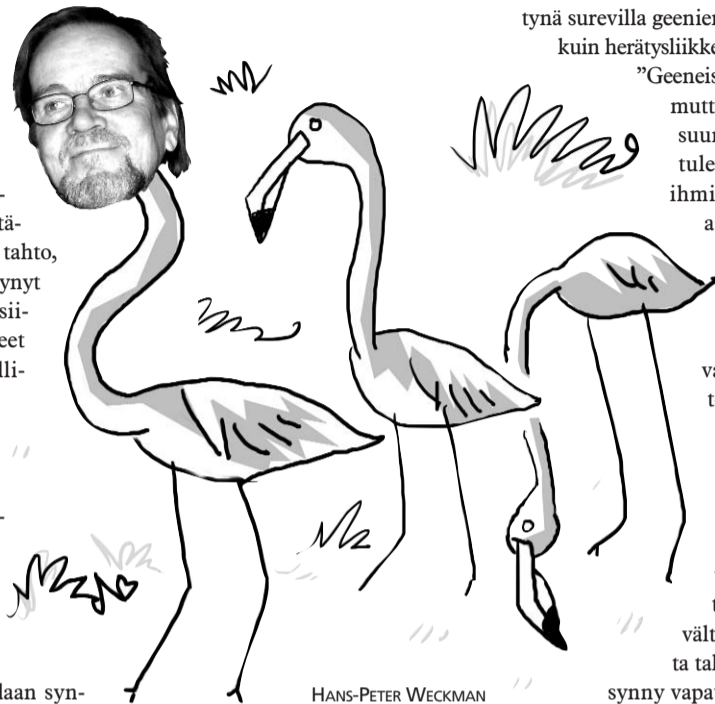
kasvatuksesta huolimatta hyvinkin eläimellinen. Vertailussa muihin kädelisiin jopa hämmästyttävän samanlainen.

”Vietit ja vaistot meitä ovat lajin kehityksessä ohjanneet ja ne edelleen ohjaavat tänäkin päivänä. Kaikki vapaa tahto, mitä ihmiseltä löytyy, on syntynyt kulttuurievoluution myötä: siitä, että ihmiset ovat oppineet tiedostamaan omia ’luonnollisia’ motiivejaan”, Viitala aloittaa murskaamisen.

USKONNOLLISUUDESTA

Jussi Viitala tosin nostaa kirjassaan esiin uudehkoa tutkimusta. Yksi on löytänyt ihmisestä uskonnollisuuteen taipuvan geenin, ja toinen aivoista alueen, jota stimuloimalla voidaan synnyttää uskonnollisiin näkyihin verrattavissa olevia kokemuksia. Myös muillakin eläimillä on uskonnollisiin rituaaleihin viittaavia toimintoja, mikä myös viittaa geeneihin.

Kun simpanssilauma tulee vesiputouksen äärelle tai joutuu sateeseen, koko porukka tanssii hetken. Myös pikkuflamingoilla esiintyy ajallisilla tai tarpeellisilla syillä selittämätöntä laumakä-

velyä, jossa jopa tuhat yksilöä kävelee rantavedessä samaan suuntaan ja yhtäkkiä, kuin yhteisenä tahtona, joukko kääntyy toiseen suuntaan. Tätä menoa jatkuu aina hetken ja se toistuu epä-säännöllisin väliajoin.

Biologi naurahtaa heitolle, että Vatikaanin torikin olisi taannoin ollut täytet-

tynä surevilla geeniensä orjilla. Samoin kuin herätysliikkeet ja luostarit.

”Geeneissä tulee taipumus, mutta se ei tarkoita sen suurempaa. Kulttuuri tulee väliin ja vaikka ihminen on monissa asioissa muiden eläinten lailla geeniensä orja, ei hän koskaan ole niiden vanki”, Jussi Viitala toteaa.

”Raiskaustaipumuksin on löydetty, mutta ei se millään poista moraalista vastuuta tapahtumista. Ihmisellä ei välttämättä ole vapaa tahtoa, mutta siitä ei synny vapautta vastuusta. Ihminen voi aina valita.”

”Ihmisellä, kuten muillakin lajeilla, on kaksi perustehtävää, hengissäpysyminen ja lisääntyminen. Vaistot ohjaavat meitä edelleen hyvin pitkälti näihin kahteen asiaan liittyvissä asioissa”, Jussi Viitala selittää.

Kun ihmisen huomio kiinnittyy toiseen ihmiseen lisääntymismielessä, alkavat vahvat ja vanhat tunteet jyllätä

kropassa. Sitä ei edes vuosisatojen kulttuurievoluutio pysty sammuttamaan. Viitala tiivistyksen mukaan ylipäättään toiminnot, joihin tunteet liittyvät, ovat evoluution vanhinta osaa.

”Geeneillä on suurempi paino ihmisen selviytymiseen ja lisääntymiseen liittyvissä asioissa ja niihin liittyvät myös suuret tunteet. Muutenhan niitä ei huomaisi hoitaa kuntoon”, Viitala toteaa.

Miksi juuri tuota haluan panna ja tuohon rakastuin? Jussi Viitala uskoo, että ihminen eläimellisimmillään juuri näissä asioissa.

Biologia ja kulttuurievoluutio kulkevat kuitenkin aina käsi kädessä. Kun ihmiselle kehittyi tarttumaan kykenevä käsi, alkoi kulttuurievoluutio, joka kolminkertaisti ihmisen aivojen painon ja mullisti maailman ihmisen valtakunnaksi.

”Ei kaikki ole kuitenkaan biologiaa ja geenejä, vaan kulttuurillakin on paljon vaikutusta ihmisen käyttäytymisessä. Ilman geenejä ei olisi kulttuuriakaan, mutta yhtä lailla geenit tarvitsevat kulttuuria päästäkseen ilmaisemaan taipumuksiaan. Ilman kulttuurievoluutiota kun ei ihminen olisi oppinut vuorovaikutusta, puhuttua ja myöhemmin kirjoitettua kieltä.”

Toni Peltonen
paatoimittaja@jyy.fi

Purity tekee musiikkia rennolla meiningillä

TREENIKÄMPPIÄ EI OLE liiaksi koristeltu. Soittimet täyttävät käytettävissä olevan tilan ja muutama yksinäinen jakkara lepäilee lattialla. Seinillä roikkuu mattoja ja ulos ei näe. Ei siellä ole kyllä mitään nähtävääkään, muutama hylätyn näköinen autonromu.

Purityn pojat sopivat hyvin tähän taustaan vaatimattoman rennoilla mutta samalla itsevarmoilla olemuksillaan. Jyväskyläläinen bändi on ollut tällaisenaan kasassa jo neljä vuotta. Tulostakin on syntynyt.

Viime vuonna markkinoille ilmestyi pitkäsoitto *Dear Evilyn*, jonka arvostelun pojat jättävät mieluummin kriitikoille. Mukana levyä on ollut tuottamassa **Hiili Hiilesmaa**, jonka nimen voi liittää esimerki HIMiin tai 69 Eyeisiin.

Keikkailua on taustalla niin hyvässä kuin pahassa. Bändin mielestä hyvän keikan tekee yleisö. Paikalla ei ole väliä vaan tunnelmalla.

”Sit vaan räkä lentää ja mennään täysillä”, rumpali **Henri Lindström** tiivisää.

Myöskään bändin kotipaikalla ei poikien mielestä ole väliä, jos tuloksena on timanttia. Ja vaikka pientä kotikenttätietä kehäkolmosen sisäpuolelta ponnistavat bändit saavatkin, niin Purity Helsinki ei houkuttele.

ROCKIN GLAMOUR on kaukana ryhmän kuvailemasta muusikon arjesta, ja ainakin vielä kroisoksen elämä jää päiväunelmaksi.

”Yhestäkään keikasta en oo rahaa saanu, mutta mä onki basisti”, **Heikki**

Koistinen vitsailee.

Bändin ulkopuolella pojat tekevätkin ihan muita hommia ansaitakseen taskurahansa. Pääasia musisoimisessa on tehdä sitä, mikä tuntuu hyvältä, niin kliseiseltä kuin se kuulostaakin.

Tämän hetken kuumimman levyn nimeäminen ei ole jäsenille ihan helppo homma. Beckin uusin ja The Mars Volta mainitaan, mutta hajontaa on käki-

kelloheivistä 60–70-luvun folkiin. Riitsointuja jäsenten välillä esiintyy kuitenkin harvoin, eikä esikuvia lainata suoraan.

Jyväskyläläisen Purityn keikkailu jää tulevaisuudessa vähemmälle, kun bändi vetäytyy työstämään uutta lättyään. Odotettavissa on vähän kokeilevampaa ja laaja-alaisempaa materiaalia. Hiilemaalla tulee olemaan tässäkin levyssä

puumerkkinsä.

Alustavasti levyä voi odotella julkaisutavaksi tammi-helmikuussa.

”Nyt on yks tehty ja tätä on helpompaa tehdä, kun tunnetaan jo toistemme kujeet”, bändin solisti **Teppo Haapasalo** toteaa.

Maria Virkkula
jylkkari@jyy.fi

HANS-PETER WECKMAN

Purity jyrää vappuaaton Sima-bileissä Ilokivessä.

Ilokiven vappusimassa tarjolla liekehtiviä pulareita ja puhtautta

VAPPUAATTONA järjestettävät Simabileet täyttävät Ilokiven jo viidennen keran. Tänä vuonna pääesiintyjänä Simassa on The Flaming Sideburns, jonka lämpäpärimä toimii paikallinen Purity. Yläkerrassa musiikista vastaavat Dj:t **Aki** ja **Kai-eno**.

Sisään mahtuu 600–700 vapuviettäjää, ja aikaisempien vuosien perusteella odotukset kävijämäärästä ovat korkealla. Viime vuonna pääesiintyjänä Simassa oli Tiktak, mutta nyt kitarat soivat yleisön pyynnöstä rokahtavammin.

Sima-ryhmän puheenjohtajan **Päivi Alaniskan** mielestä tarjonta on musiikillisesti rikas.

”Alakerran rockille ja yläkerran rytmimusiikille tulee kiva kontrasti, josta löytyy kaikille jotain.”

Simabileiden tuotto pyritään tasamaan kulujen kanssa mahdollisimman hyvin. Jos voitolle jäädään, varat siirretään seuraaviin vappubileisiin.

Ennakkolippuna toimivan haalarimerkin voi ostaa ennakkoon 10 euron hintaan 19.4., 20.4. ja 26.4. Ilokivestä, pääkirjastolta, MaA:sta sekä Tourulasta. Lippuja voi kysellä myös Airon musiikista.

Haalarimerkittömiä lippuja myydään jonkin verran myös ovelta, 12 euron hintaan.

arviot

Siilit krokettipalloina ja muita hullutuksia

Jyväskylän kaupunginteatteri: Liisa Ihmemaassa. Lewis Carrollin klassikon pohjalta dramatisoinut Raisa Pylkkö. Ohjannut Sauli Yksjärvi.

Kaupunginteatterin *Liisa Ihmemaassa* ihastuttaa luovuudellaan ja omaperäisellä toteutustavallaan. Näytelmän dramatisoinut Raisa Pylkkö on irrottautunut Lewis Carrollin alkuperäistekstin juonenkulusta ja synnyttänyt uudenlaisen ihmemaan.

Liisan seikkailuihin jo lapsena tutustuneena näytelmää oli helppo seurata. Jos satu olisi ollut vieras, kokonaisuuden hahmottaminen olisi ollut vaikeampaa.

Ohjaaja Sauli Yksjärvi saa pidettyä hyvin monimuotoisen näytelmän ohjauksen käsissään. Valkoinen kani (Kari Varamäki) tempaa hauskuudellaan ja hössötyksellään katsojia mukaansa jo ennen varsinaisen esityksen alkua.

Myös Liisan (Elisa Keisanen) suoritus on uskottava.

Tanssiteatteri Kramppi on parhaimmillaan näyttävissä yhteiskohtauksissa, joissa yksityiskohdat ovat hiottuja. Tällaista yhteistyötä kaupunginteatterin ja tanssiteatterin välillä toivoisi näkevän myös jatkossa. Tiina Sydänmetsän taustakuvat ovat taianomaisuudessaan vaikuttavia. Myös kansanmusiikkityötye Raili toimii tärkeänä osana näytelmän tunnelman luomisessa.

Näyttelijöiden lauluosuuksien taso vaihteli, mutta jokainen oli täysillä mukana. Erityisesti nauruhermoja kutkuttivat Kumpi ja Kampi sekä krocketinpelelu, jossa siilit olivat palloina. Lapsikatsojia ajatellen näytelmässä olisi kuitenkin ollut kaikki mahdollisuudet hyödyntää vielä enemmän yleisön ja näyttelijöiden vuorovaikutusta.

Virpi Kirves

Robottibluesgaragea Utajärveltä

Viljami Puustinen, Jussi S. Karjalainen, Asko Keränen, Marjatta Oja: 22-Pistepirkko. Like 2005.

Neljännesvuosisadan ikäinen 22-Pistepirkko julkaisi bändihistoriikkinsa samaan aikaan uuden *Drops & Kicks* -albumin kanssa.

Espen, Askon ja P-K:n matka Utajärveltä maailman soittolavoille on värikästä luettavaa. Yhtyeen varhaisvuodet muistuttavat Mikael Niemen *Populäärimusiikkia Vittulanjätkältä*: lesta-diolaisen kylän pojat innostuvat punkista ja keittävät kiljua koulun kellarissa. Kun puolivahingossa rockin SM-kisat voittanut trio halusi harjoitella, komensi Utajärven työkkiä heidät jäkälnostoon ja sikoja paimentamaan.

Kirja kertoo bändin innosta soittaa rokkia ammatikseen, jatkuvasta harjoittelimisesta ja oman tullen kulkemisesta. Tekemisen luova hulluus on vahvasti mukana touhuissa ja siihen pääsee hyvin sisälle lukemalla bändin edesottamuksista. Kiinnostavaa on lukea myös ulkomaankiertueista ilman musiikkimedian suodatinta. 22-PP on listasuosioistaan huolimatta underground-

22-Pistepirkko on kulkenut pitkän tien Utajärven kellareista kansainväliseen maineeseen.

bändi, mutta kansainvälisesti se on saavuttanut enemmän kuin monet Suomessa tajuavat.

Johtopäätösten tekeminen jää lukijalle. Niiden muodostamiseksi kirja tarjoaa hyvät ainekset vastakkaistenkin näkökulmien esittelemisellä. Laajassa haastattelvien joukossa on ystäviä, sukulaisia, työtovereita ja faneja. Historiikki sisältää myös paljon kuvia ja lehdistötekstejä. Löytyy joukosta Ilokiven julistekin vuodelta 1984, jolloin bändi soitti ensimmäisen Jyväskylän keikkansa.

Jiri Sironen

Nainen kulutushyödykkeenä lihakaupassa

Viktor Malarek: Natashat: seksibisneksen uhrin. Otava 2005.

Natashat on raaka dokumentti seksibisneksen todellisuudesta. Natashat ovat Itä-Euroopan, Venäjän ja Baltian maiden nuoria naisia, jotka työnhaun kautta huijataan prostituoiduiksi varakkaisiin länsimaihin.

Naiskauppa kasvaa jatkuvasti globalisaation myötä. Naisia ja lapsia rahdetaan tyydyttämään kysyjien sukupuoli-tarpeita Länsi-Euroopan, USA:n tai Lähi-idän suurkaupunkeihin. Keskiteytyissä murtamiskesköksissä uhreja hakataan, pelotellaan, uhkaillaan ja pidetään vankeudessa, kunnes he myyvät itseään tahdottomasti.

Naiskaupan mahdollistaa internet, virkavallan lahjonta, rasismi ja välinpitämättömyys. Organisoivien rikollisjärjestöjen voitot ovat suuria kuin ase- ja huumekaupassakin.

Kirja paljastaa mm. Israelin ortodoksijuutalaisten, YK:n rauhanturvajien ja poliisien käyttävän alamaailman "lihakaupaa", pakkoprostituution uhreja, innolla aidsista välittämättä.

Kirjailija ottaa selkeän kannan Natashoihin – kyseessä on moderni orjakauppa. Malarek tekee perusteellista tutkimusta. Hän haastattelee prostituoituja, sutenöörjä, poliiseja ja avustustyöntekijöitä. Taustatutkimuksen, tilastojen ja lukujen perusteellisuus vakuuttaa lukijan.

Kirjailija jalkautuu itse kentälle, todistaen muun muassa kauppatilanteita ja ratsiaa Kosovossa. Teoksen lopusta löytyy vihlaiseva osuus Suomen naiskaupasta. Nykyinen naiskauppa ei koske yksinomaan feminististä tai yhteiskunnallista tasa-arvoa vaan ihmisoi-keuksien toteutumista.

Minna Pöyhönen

Pikkuhousut näkyvissä, varokaa.

Pantsut, fanipalvelu ja lonkeroporno

Animoitu kuvasarja seksistä välttää usein sensuurin

EROOTTISET SARJAKUVAT ja animaatiot ovat isoa bisnestä Japanissa, niin kuin manga ja anime yleensäkin. Vaikka jyvaskyläläisestä alan liikkeestä piirretyt näyttävät vielä puuttuvan, vilkaisu japanilaisen verkkokaupan tarjontaan ei jätä asiasta epäilystä. Tarjolla on tuhansittain *hentai*-DVD:itä, eli animoituja pornoa. Suurin osa niistä on *doujinshia* – amatöörien tekemää – mutta myös oikeiden studioiden tuotoksia on sadoittain.

On silti virheellistä rinnastaa länsimainen pornotuotanto suoraan *hentai*-animeen. Pornovideot, joilla on muitakin ambitioita kuin mieskatsojan stimuloiminen, voi laskea yhden käden sormin. Sen sijaan piirrosroottikka vaihtelee laidasta laitaan: on pelkkää panemista, mutta on myös tarinoita, joissa seksi jää sivuosaan. Sitten on tarinoita lonkerohirviöistä.

ANIMETAITEILIJÄ Toshido Maedalla oli ongelma. Hän halusi luoda uudenlaisen animesarjan aikuisille, sellaisen, jossa seksillä olisi suuri osa. Japanin sensuurikäytännön mukaan sukupuolielinten näyttäminen on kuitenkin kiellettyä.

Maeda sai ajatuksen. Jos naista hyväksikäytettiin, jos joku oli lonkerohirviö, ei oikeuslaitoksilla pitäisi olla nokan-koputtamista. Maedan päätelyn mukaan hän voisi aina väittää, että lonkerohirviö oli olennainen osa sukupuoleton olentoa eikä sukupuoleton hirviö voi olla siveeton – sehän on vain olento.

Maedan sarja, *Urotsukidōji* eli *Legend of the Overfiend*, saapui markkinoille vuonna 1987. Sitä pidetään ensimmäisenä lonkeroporno-hentaina, mutta myös äärimmäisen väkivaltaisena ja monien mielestä vastenmielisenä sarjana. Joka tapauksessa sen myötä syntyi genre, jota ei kerran kuulutaan voi unohtaa: lonkeroporno.

KUN PIIRROSPORNOA ei kerran seksialan liikkeistä löydy, on kokeiltava toisenlaista erikoisliikettä. Fantasiapeliin mainoksessa puhutaan Suomen suurimmasta mangavalikoimasta. Toden totta, jopa Jyväskylän pienehkön liikkeen seinällä albumeita on hyllymetreittäin. Mutta missä on kaikki likainen materiaali?

"Siellä on pari albumia, ja ne on pe-

rinteistä pornoa, ei lonkerohirviöä", sanoo myymälävastaava Juho Järvelin.

Hentai-albumien perään ei kysellä, ja niitä myydään erittäin harvoihin. Viimeksi on myyty sarjakuvaa nimeltään *Bondage Fairies*, jota eräässä arvostelussa kuvataan hentai-versioksi *National Geographic* -lehdessä. Tilanne on sama postimyynnissä: hentain osuus on vain murto-osa kaikesta myydyistä mangasta.

Suomalaiset harrastajat ovat huolissaan mangan julkisuuskuvasta, ja siihen on vissi syy. Kaksi vuotta sitten *Dragon Ball* -mangaa julkaiseva Kolibri-kustannus veti lehden markkinoilta siihen kohdistuneen pedofiliasytöksen takia. Kun lehti puolta vuotta myöhemmin palasi kioskeihin, sen kanteen oli lätkäisty ikärajasuositus.

Juho Järvelin on aavistuksen kyllästynyt aiheen sensaatiomaiseen käsitteilyyn, kaikkia sarjakuvia kun ei ole tarkoitettu lapsille.

"Katsoisin, että ensisijainen vastuu siitä, mitä luetaan, on vanhemmilla. Porno on meillä tarkoituksella ylähyllyllä", hän sanoo.

KOHUA HERÄTTÄNYT *Dragon Ball* ei suinkaan kuulu porno-mangan kategoriaan, vaikka kansanedustaja Susanna Rahkoston (sd) hämmentänyt nuoren tytön alusvaatteiden esittely. Se on *pantsua*.

Pantsu tarkoittaa animeharrastajien slangissa naisahmojen piirtämistä selästä kulmasta, josta heidän alushousunsa näkyvät. Pantsu on osa ilmiötä, joka tunnetaan nimellä fan service. Sillä tarkoitetaan sarjan katsojille suunnattuja itsetarkoituksellisia kohtauksia. Fanipalvelua näkyy kaikenlaisissa sarjoissa, niin vakavissa kuin vähemmän vakavissakin.

Koska iso osa katsojista on teini-ikäisiä poikia – tai koska tekijät ovat miehiä – fanipalvelu on usein naisahmojen asunvaihtoja, poseerauksia tai muuta kiehnäämistä.

"Fan servicen voisi tiivistää yhteen kuvaan: nätti tyttö, jolla on kissan korvat ja häntä, puettuna ranskalaisen sisäkonon asuun ja kuvattuna niin, että pikkuhousut näkyvät", sanoo Niko Korhonen.

Aktiivisesti niin mangaa kuin animea seuraava Korhonen ei enää kiinnitä fanipalveluun juurikaan huomiota, mutta liika on aina liikaa.

"*Battle Vixens*ä en jaksanut lukea yhtä jaksoa pitempään", Korhonen sanoo.

"Siinä oli paljon kauniita tyttöjä, jolla on isot tissit ja sitten ne vetää toisiaan turpaan", hän sanoo.

Olli Sulopuisto
jylkkari@jyy.fi

kommentti

Piirretyn pornon paradoksi

YSTÄVÄNI KATSOO animea, joten kysyin löytyisikö hänen kovalevynsä katkoksista myös hentaita.

"Yritin joskus katsoa sitä, mutta se on vaan niin masentavaa", hän sanoo.

Olen samaa mieltä. Animoidussa pornografiassa on jotain ristiriitaista. Pornovideot ovat olleet jo parinkymmenen vuoden ajan mahdollisimman halvalla ja nopeasti kokoon kursittuja teoksia, joissa kulut on minimoitu ja voitot maksimoitu.

Ajatus siitä, että ryhmä animaattoreita piirtää ähkiä koulutyttöjä kuvaavalta ja sekunti sekunnilta, on hämmentävä. Käsiyöt ja porno eivät tun-

nu sopivan yhteen.

Itsestänselvyytenä voidaan pitää, että pikku-Kallen ei kannata heti aapisen jälkeen tarttua K-18-albumiin. Jos lastensuojellinen puoli oletetaan hoidetuksi, on hentaista hankala lietsoa kunnollista moraaliapaniikkia. Piirrosahmot tuskin erityisemmin kärsivät, tekivät he mitä hyvänsä. Piirrosmaailmassa voi tapahtua asioita, joita olisi reaali maailmassa hankala kokea, ja erikoisemmillekin fetisseille löytyy täytymys.

Eikä tuolla ulkona kovin moni lonkerohirviö vaani. Vepissä vain pornomainnon ylitsevuotavuus ja sen tapaa kaapata avainsanat itselleen vääristää kuvaa ilmiön laajuudesta.

Olli Sulopuisto

tekemistä

Pop/Rock/Jazz/Klubit

Ilokivi: La 23.4. Faniklubi: Isla + Lines Of Leaving, Ke 27.4. Seisomapaikkaklubi, La 30.4. Sima 05: The Flaming Sideburns + Purity.

Lutakko: To 21.4. YUP, Pe 22.4. Moko-ma + Stam1na, La 23.4. Ultramariini + Rollstons, To 28.4. Kotiteollisuus + Paha Kaksonen, Pe 29.4. Kotiteollisuus.

Bar 68: Pe 22.4. Truckfighters (SWE), La 23.4. Turmion Kätilöt, Pe 29.4. To/Die/For, La 30.4. Sticky Sweet plays Mötley Crüe.

Jazz Bar: Ke 20.4. Pop & Jazz Evening, To 21.4. Jouni Järvelä Group, Pe 22.4. Glitteris, La 23.4. Hallman Family, Su 24.4. Pro Sunday, Ti 26.4. The Four Th Quartet, Ke 27.4. Konsan Pop/Rock Workshop, To 28.4. King Bream, Pe 29.4. Round Corners + Jytke Big Band, La 30.4. Van Swing + Round Corners, Su 1.5. Van Swing.

Redneck: To 28.4. Maj Karma.

Vakiopaine: Ke 20.4. Trio Perlonex, La 23.4. Flamencoystyksen kevätkarke-lot, La 30.4. No Roses, Su 1.5. Vapunpäivän tanssit.

Klassinen musiikki

Suomalainen Konservatorio: Mari Valkosen päättökonsertti to 21.4. klo 19.30. Outi ja Mikko Kiiverin päättökonsertti to 28.4. klo 17. Elina Kattilakosken päättökonsertti to 28.4. klo 19.30. Kaisa Karttusen päättökonsertti pe 29.4. klo 14. Kaikki konsertit Konservatorion Sil-tasalissa. Konservatorio soi! ma 2.5. klo 18 JAMK:n kamarimusiikkisalissa.

Jyväskylän Sinfonia: Tunnelmien mestari Taulumäen kirkossa ke 27.4. klo 19.

Näyttelyt

Keski-Suomen museo: *Tie tulevaisuuteen* – Japanilaista nykytaidetta 30.4. saakka. *Taiteilija kuvassa* – Kuvataiteen keskusar-kiston kiertonäyttely 23.4. alkaen.

Alvar Aalto -museo: Perusnäyttely *Alvar Aalto – arkkitehti*. Saunakulttuurisauna 22.5. saakka.

Keski-Suomen luontomuseo: Perusnäyttely *Perintönä ympäristö*.

Suomen käsityön museo: Perusnäytte-lyt *Käsityössä elämän tuntu, Aikamatka ja Komeasti juhlaan. Siirtymä* – sata vuotta keskisuomalaista käsi- ja taideteollisuutta 1.5. saakka. Näyttely *Nava, Nava!* – ku-via, tarinoita ja kosketuksia Namibiasta 24.4. saakka. Kaislapunoksia 27.4. alka-en.

Kaupunginkirjasto: *Milda Makter* -pila-piirrosnäyttely 30.4. saakka.

Jyväskylän taidemuseo: Suojassa Veiko Hirvimäen näyttely 19.6. saakka. *Täh-denlento* 26.4. alkaen. Holvissa Jyväskylän Taiteilijaseuran 60 vuotisjuhlanäyttely 19.6. saakka.

Galleria Becker: Heli Sarmaliston näyttely 27.4. saakka. Krister Gråhnin näyttely 30.4. alkaen.

Galleria Harmonia: Mirka Johansson: *Väen sokeri* 8.5. saakka.

Galleria Mystic: Terra: Marita Lyyra, Leena Närhi ja Pirjo Tuominiemi: Akva-relleja, grafiikkaa, keramiikkaa ja seka-tekniikatöitä 28.4. saakka. Olga de Vit-te-Juutinen: Maalauksia 29.4. alkaen.

Galleria Pinacotheca: Sakari Holma: *Löytöjä ja kontrasteja* 13.5. saakka.

Vakiopaine: Paula Kouki ja Terhi Hän-ninen 8.5. saakka.

Ilokivi: Jyrock 20 vuotta -julistenäyttely 1.5. saakka.

Teatterit

Jyväskylän kaupunginteatteri: *Hissun kissun hiirulaisia* ke 20.4. klo 10. Teatteri Eurooppa Neljä: *Sirpaleita suomalaisesta onnesta* ke 20.4. klo 19. *Arkkienkeli Ouh-sa* pe 22.4. klo 19, la 23.4. klo 13. *Napa-kymphimatka Lemphäälään* pe 22.4. klo 19, la 23.4. klo 14. *Juurakon Hulda* la 23.4. klo 19. *Mobile Horror* la 23.4. klo 19. *Heik-ko esitys!* to 28.4. klo 19, pe 29.4. klo 19, la 30.4. klo 19. *Juoruja* ennakko la 30.4. klo 19. *Liisa ihmemaassa* ti 3.5. klo 18.

Jyväskylän Ylioppilasteatteri: *Muodonmuutos* to 21.4., su 24.4., ma 25.4., to 28.4., ma 2.5. Kaikki esitykset klo 19 Ilokiven alakerrassa.

Jyväskylän Huoneteatteri: *Naisen voima* ensi-ilta ke 20.4. klo 19. Muut esitykset ke 27.4. klo 19, to 28.4. klo 19, pe 29.4. klo 19. Lausuntailta *Muistikirja* to 21.4. klo 19. *Miesvahvuus* pe 22.4. klo 19, la 23.4. klo 19, su 24.4. klo 15.

Jyväskylän seudun kansalaisopiston teatteritaiteen opiskelijat: *Salomo ja Ur-sula* to 21.4. klo 19, su 24.4. klo 15, ti 26.4. klo 19, to 28.4. klo 19. Esitykset Vakiopaineen kellarissa.

Muut

Esteettömyys on laatua -seminaari maanan-taina 25.4. Agoran auditorio 3:ssa klo 13.15–16.00.

Jyväskylän pyöräilyseura järjestää Jyvä-järven kierto-pyöräretken keskiviikkona 27.4. Lähtö Aren aukiolta klo 18.

Kirjoitus, kuva ja pyhyys -kollokvio torstai-na ja perjantaina 28.–29.4. Yliopiston pää-rakennuksen juhlasalissa.

Kaikein kansan vappujuhla sunnuntaina 1.5. klo 12 alkaen Lounaispuistossa.

Seisomapaikassa tavallista sikamaisempia juttuja

Mitä räävittömämpää, sitä hausempaa. Tähän ohjenuoraan uskoville on tarkoi-tettu Ilokiven *Seisomapaikka goes Schwein* -erikoisilta.

”Ilta järjestetään koomikoiden toivo-muksesta. Siellä saa esittää ne jutut, jot-ka normaalisti karsitaan pois liian rank-koina, raakoina, törkeinä, epäkorrektein-a, loukkaavina, mauttomina tai äklöi-nä.”, kertoo Teemu Vesterinen.

Vesterinen korostaa, että illan ei ole

tarkoitus olla vain kokoelma alapään juttuja.

”Tämä on koomikoille haaste. Tör-keiden juttujen kirjoittaminen on vai-keampaa kuin normaalien feelgood-jut-tujen.”

Juha Mäkinen

Seisomapaikka goes Schwein Ilokivessä keski-
viikkona 27.4. klo 21. Liput 5 euroa.

Lisätietoja: www.seisomapaikka.com.

Vahvoja ja voimakkaita miehiä ja naisia

Huoneteatterin loppukevään näytel-mien nimissä korostuvat sukupuolet. Jo maaliskuussa ensi-iltansa saanut *Mies-vahvuus* on Hannu Raittilan kirjoitta-ma moderni sotilasfarssi. Teppo Kul-malan *Naisen voima* puolestaan on mo-nologinäytelmä pelkojen ja ihmetyksen saartamasta naisesta.

Huoneteatterin puheenjohtajan An-na-Mari Laulumaan mukaan nimien rinnasteisuus ei ole tarkoitushakuista.

”Naurettiin asialle itsekin. Alkuvuo-desta meillä oli *Uuno Kailaan tytär*, ja syksyllä on tulossa *Vanja-eno*. Vuoden lopulle on tekeillä näytelmä työnimellä *Suhdesouppia*”, Laulumaa kertoo.

Juha Mäkinen

Naisen voiman ensi-ilta ke 20.4 klo 19. Mies-vahvuuden viimeiset esitykset 22.4. klo 19, 23.4. klo 19 ja 24.4. klo 15.

Hevikaraoke palaa Ilokiveen

Helmikuun puolivälissä Ilokivessä jär-jestetty hevikaraoke sai sen verran suu-ren suosion, että se uusitaan toukokuun alussa.

Tapahtuma on noussut nopeasti hel-sinkiläisbaarin nurkasta valtakunnalli-seen tietoisuuteen. Jyväskylän jälkeen visiittejä on tehty Seinäjoelle ja Mikke-liin.

Keski-Suomen alueella kaikkein vannoutuneimmat diggarit voivat osal-listua hevikaraokeen jo ennen vappua; show nimittäin vierailee Korpilahden pub Ohrantähkässä lauantaina 23.4.

Juha Mäkinen

Hevikaraoke Ilokivessä ke 4.5. klo 20.

Kampusteatterissa kasvatetaan draamaa

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON draama-kasvatuksen Kampusteatterissa on ke-vään ensi-illassa näytelmä *Kaksi tietä – kunnes kuolema yhdistää*.

Näytelmässä käsitellään tekijöiden mukaan elämän tärkeitä kysymyksiä monen henkilön näkökulmasta. Esitys on draamakasvatuksen aineopintojen opiskelijoiden taiteellinen loppu-työ.

Näytelmä on syntynyt prosessikir-joitamisen tuloksena. Draamakasa-vatuksen aineopintoja itsekin suorittava käsikirjoittaja Helena Raski keräsi muilta opiskelijoilta teemaan liittyviä

kirjoituksia, joiden pohjalta hän kirjoi-ti näytelmän.

Tekoprosessin varrella näyttelijäryh-mä improvisoi kohtauksia annettujen raamien mukaan, ja koko porukka etsi yhdessä dramaturgisia ratkaisuja.

”Käsikirjoituksen tekemisen jälkeen annoin ohjaajille vapaat kädet, kuten kuuluukin, enkä ole harjoituksia pahem-min käynyt katsomassa”, ensimmäisen käsikirjoituksensa kurssilla tehnyt He-lena Raski kertoo.

Päähenkilöinä tarinassa on häitä suunnitteleva nuori pari. Morsian askar-

telee ja tuskailee yksin plaseerauskort-tien kanssa ja on varma, että sulhasen kylmä suhtautuminen häihin johtuu käsittelemättä jääneestä menneestä tra-gediasta.

Toni Peltonen
paatoimittaja@jyy.fi

Kaksi tietä – kunnes kuolema yhdistää -näytelmän ensi-ilta pe 29.4. klo 19 Juoma-tehtaan Studiolla, Vapaudenkatu 25. Liput 8/5 euroa. Muut esitykset ma-ke 2.-4.5., su 8.5. ja ma-ke 9.-11.5. Näytökset klo 19.

kampus-
kin

Tiistaina 26.4. kello 19
David Mackenzie: Nuori Adam
(Britannia, Ranska 2004) K-15

Alexander Trocchin (1925–1984) 1954 ilmestyneeseen, vuonna 2004 suomeksi julkaistuun kirjaan pohjau-tuva *Nuori Adam* on toisen maailman-sodan jälkeisen murroskauden aikaan sijoittuva melodraama, joka tapahtuu pääosin Glasgow'n ja Edinburghin vä-lillä liikennöivällä jokilotjalla.

Elokuvan alussa nuori mies (Ewan McGregor) löytää joesta nuoren nais-en ruumiin ja kiskoo sen ylös laivu-rin (Peter Mullan) avulla. Poliisi vie ruumiin, mies päätyy töihin laivurin lotjalle.

Lotjalla asustaa jo ennestään laivu-rin itsensä lisäksi tämän vaimo (Tilda Swinton) ja poika (Jack McElhone). Kehittyy kolmiodraama: nuori mies vientelee laivurin alttiin vaimon, ja kun kaksikko jää kiinni, laivuri läh-tee. Nuorimies tajuaa liian myöhään laivurin vaimon sitoutumisen tarpeet. Nainen alkaa suunnitella uusia häitä ja perhe-elämää; itse mies on vain seurannut haluajan.

Joe (Ewan McGregor) ja tyllympi onkisaalis.

Tämän tiiviin ja sisäänpäinkin kääntyvän tarinan rinnalla kulkee myös joesta löydetyn nuoren naisen ruumiin tarina, yllättävä sellainen.

Mackenzie'n teoksessa on samaa ve-toa kuin muutaman vuoden takaisessa kirjallisessa elokuvassa *Tunnit*: kaikki kohdallaan näyttelijätyötä myöten, ja tarina esitetään elokuvan, ei kirjan eh-doilla.

Tiistaina 3.5. kello 19
Ben Sombogaart: Kaksoset
(Hollanti 2003) K-11

Kinon kirjalliset viikot jatkuvat. Myös Ben Sombogaartin elokuva on inspiroitunut kirjasta, Tessa de Loon romaanista *Kaksoset*.

Perusjuoni on raskas: Ennen toista maailmansotaa syntyneet kaksoset Lotte ja Anna joutuvat eroon toisistaan vanhempiensa kuoltua. Tytöt si-joitetaan sukulaisten hoteisiin, ja he kasvavat hyvin erilaisissa perheissä: toinen saa natsivastaisen, toinen natsi-mielisen kasvatuksen. Vanhuksina naiset tapaavat toisensa ja yrittävät löytää uudelleen yhteyden, minkä poliitiikka on aikoinaan katkaissut.

Yksilökohtaloiden kautta toisen maailmanpalon tapahtumien näyttäminen on draamallisesti paljon käy-tetty keino, ja sitä voidaan pitää kulu-neenakin. Mutta toisaalta: sotia ei käydä irrallaan ihmiskohtaloista. Kat-sokaa vaikka tämän hetken maailmaa ja vihan kylvöä siinä, mitä se saakaan aikaan?

Riitta Koikkalainen

ilokivi

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON YLIOPIILASKUNTA

LOUNAS PÄIVITTÄIN KLO 11-16

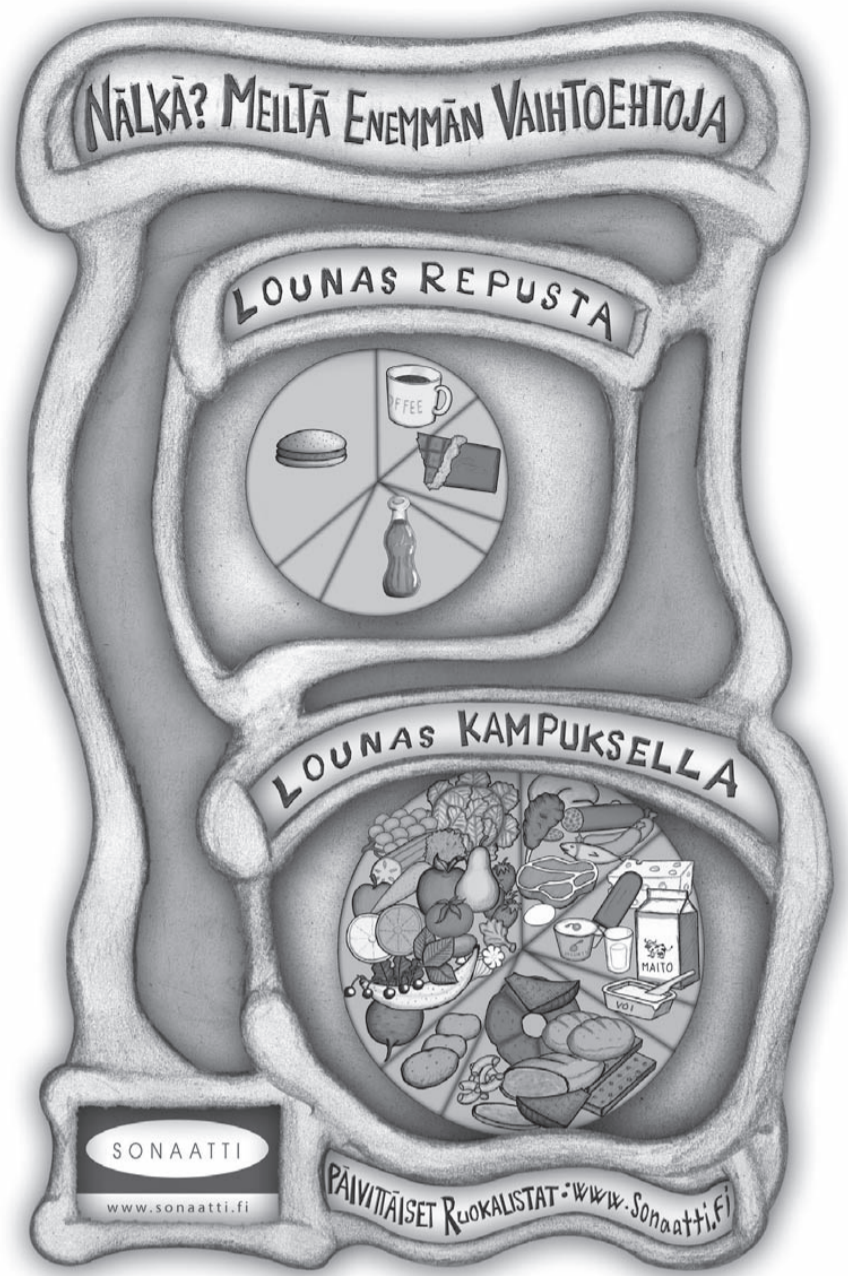
Myös vegaanivaihtoehto joka päivä.

Opiskelijahinta 2,35 e sisältää leivän, levitteen ja juoman.
Jatko-opiskelijat 4,05 e – muut 4,80 e

10 kappaleen ruokalistat:
opiskelijoille 22,50 e, jatko-opiskelijoille 40,50 e, muille 48,00 e.

Ilokiven ruokalistat myös netissä:
www.jyy.fi/ruokalista.php

Ti 19.4. Kasvisseikeitto Merellinen lasagne Broilerleike	Ti 26.4. Pinaattikeitto Uunimakkara, perunasose Possuwokki
Ke 20.4. Purjo-perunavuoka Kalamurekpihvit Kaalikärryleet	Ke 27.4. Kasvis-herkkusieniohukaiset Kalakeitto Kassler
To 21.4. Porkkanaohukaiset Uunikala (noki-kala) Jauhelihipihvi, tomaattikastike	To 28.4. Kasvishernekeitto, pannari Hernekeitto, pannari Broilerpyörökät
Pe 22.4. Punajuuri-ryöykät Kinkkukastike, spaghetti Paella	Pe 29.4. Kasviskastike, spaghetti Jauhelihakastike, spaghetti Pyttipannu
Ma 25.4. Kasvispyttipannu Paistettu kala, purjokastike Mangobroileri	Ma 2.5. Kukkakaalilasagnette Paistettu kalaleike, sitruunakastike Kuorrutettu broilermureke

jälkikirjoitus

Tuomo Ala-Kojola

Peukalonpyörittelyä maailmankartan edessä

HUONEENI SEINÄLLÄ on maailmankartta. Jotta yltäisin levittämään käteni kaikkien mantereiden päälle, Amerikasta Australiaan, minun on levitettävä sylini aivan levälleen. Ja siinä jää Tyynimeri vielä kokonaan halaamatta. Kelataan takaisin päin. Miksi kerron teille maailmankartan syleilemisestä? Tämä ei ole minkään hipin rauhanjulistus enkä saarnaa tällä kertaa luonnonsuojelun puolesta.

Usein asetun sängylleni makoilemaan ja tuijottelen seinällä olevaa karttaa. Tutkailen sen valtavia maanosia, sinisiä meriä ja järviä ja ruskeina nousevia vuoristoja. Mittailen sitä mielelläni ja välillä nousemisen seison ja levittelen käsiäni maanosien välillä. Mietin, että vain puolen kyynärvarren päässä kuhisevat Pariisin kujat. Toinen puolikas lisää, niin kyynärpäni alla on Afrikan savannit. Ja jos asetan koko käteni kartan päälle, niin voisin sormen päisteni lähteä ylittämään Atlanttia ja olkapään kohdalla laskeutua keskelle Amerikan tasaisinta preeriaa.

Mutta kun pyyhin olkapäältäni pois biisoneita ja kojootteja, pyörittelen päässäni vain yhtä ajatusta. Olen käynyt kotipisteestäni vain peukalon mitan päässä.

KUN KOLUMBUS lähti matkoilleen, ei hänellä ollut valmista karttaa. Päinvastoin Kristoffer ja hänen matkatoverin-

sa saattoivat pelätä, milloin laiva lipuu alas maailman reunalta. Milloin avaruus hotkaisee osaksi tähtitaivasta? Muttei Kolumbus jäänyt peiton alle vapisemaan ja miettimään, että lähdän sitten, kun olen tarpeeksi vanha maailman reunan syötäväksi. Tai vasta sitten, kun olen nähnyt lastenlasteni syntyvän. Ei tällaisia matkoja sovi siirtää. Ja Kolumbus lähti, vaikka maailman reuna söisi.

Itse keksin syitä, miksi omat maailmanmatkani olisi parempi tehdä vasta myöhemmin. Lähdän sitten, kun on aikaa, rahaa ja suoritettu loppu-tutkinto. Tai parempi matkalaukku. Tai sitten, kun osaan paremmin englantia. Tai sitten, kun mannerlaatat ovat liikkuneet taas kiinni toisiinsa, niin että voin vain kävellä suoraan Amerikkaan.

Entäs sitten, kun minulla on aikaa, rahaa ja matkalaukku, jossa maisterin paperit ja englannin sanakirja? Lähdän sitten, kun lapset ovat muuttaneet kotoa. Tai sitten kun lapsilla on loppu-tutkinto, enkä enää joudu vipaamaan rahaa heidän köyhän opiskelijaelämän tueksi.

Lyhtypylväässä oli kerran juliste, joka pysäytti. "Juuri tällaisena päivänä Marco Polo lähti Kiinaan. Mitä sinä olet ajatellut tälle päivälle?". Ehkä ensi kerralla kerron, millainen se Eiffeltorni oli.

järjestöt

Järjestöilmoitukset osoitteella jylkkari-jarjestot@cc.jyu.fi Vain tapahtumat, menot ja ilmoitusasiat. Toimitus varaa oikeuden lyhentää ilmoituksia tarvittaessa.

Nasta

Naistutkimuksen ainejärjestö Nasta koustaa, keskustelee ja osallistuu naistutkimusteemojen ympärillä. Kaikki naistutkimuksesta kiinnostuneet tervetuloa mukaan! Tulevaa toimintaa: Kokous 25.4. klo 18 alkaen Elosen yläkerassa. Lukupiiri 27.4. klo 19 alkaen Outin luona (tarkemmat tiedot listalla). Touku-kuussa kevätjuhla-piknik tarkemmin ilmoitettavana ajankohtana. Liity listalle Sannin kautta: saemann@cc.jyu.fi. Maksathan myös jäsenmaksusi. Tarkemmat tiedot rahastonhoitaja Mirjalta: miirsimu@cc.jyu.fi.

Evangeliset opiskelijat

Kokoonnumme lauantai-illoin seitsemän aikaan Lutherin kirkolle (Kansakoulukatu 5). Paikalla on myös Hyvä Paimen, joka tahtoo johtaa sinutkin vihreille niityille. Tulossa: 23.4. Median Mahti – Johanna Sumiala-Seppänen, 30.4. Vapputunnelmia, 7.5. Rakkaalla Isällä on monta nimeä – Inkeri Tuunanen, 14.5. Retki Lehtisaareen. Olet tervetullut myös sunnuntaisin messuun klo 11 samaan paikkaan. Lisää infoa raamiksista, peli-illoista ja muusta saat Katriinalta: kapoysa@cc.jyu.fi tai osoitteesta www.sley.fi/eo/jkl.

Opiskelija! Lue kirja niin viisastut.

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta kaippaa joukkoihinsa

SIVIILIPALVELUSMIESTÄ

15.8.2005 alkaen.

Siviilipalvelusmiehet toimii pääosin Jyväskylän Ylioppilaskunnan lehdessä, ja hän tekee kaikkia pienen toimituksen töitä: kirjoittaa juttuja, ylläpitää verkkolehteä ja valokuvaa sekä tarvittaessa myös taittaa lehteä. Taitto-ohjelmalla tehtiä käyttää QuarkXpressiä ja kuvankäsittelyssä Photoshop-ohjelmaa, joten niiden tuntemus on suotavaa. Hakijan kannattaa tutustua lehteen ennen hakua esimerkiksi netissä: www.jyy.fi/jylkkari.

Vapaamuotoisten hakemusten tulee olla perillä ylioppilastalolla JYYn keskus-toimistossa perjantaihin 29.4.2005 klo 12.00 mennessä. Postiosoite: JYY, Keskussalraalantie 2, 40600 Jyväskylä. Kuoreen merkintä "Ylioppilaskunnan siviilipalvelusmiehistä".

Lisätietoja antavat arkisin päätoimittaja Toni Peltonen, puh. 014 260 3359, ja siviilipalvelusmiehistä Hans-Peter Weckman, puh. 014 260 3973.

Opiskelijan akateeminen kirjakauppa

Kampus Kirja

Kauppakatu 9
puh 260 3157
kirjamyynti@kampusdata.fi

Koponen: Improkirja (Like)

Napakka improvisaatioteatterikirja. On Johnstonea ja kumppaneita... Varma valinta!
20,00 e

Räikkä: Itsepetoksen filosofia (WSOY)

Herää! Älä enää petä itseäsi ja kiemurtele kivuliaitten valintojesi viidakossa, vaan osta tämä mainio kirja, heti!
28,00 e

Nørretranders: Homo Generosus. Seksiä, taidetta ja bisnestä (Art House)

Mihin ihmisyksilö oikein pyrkii? Tekemään vaikutuksen! Juuri niin. Raadin sekalaiset pisteet.
33,50 e

Satka et.al: Sosiaaliryön käytäntötutkimus (Palmenia)

Punnittua puhetta sosiaaliryön kiemuraisesta maailmasta. Annamme yhteiskuntapisteet!
32,00 e

Yli 250 kameraa valvoo Jyväskylän yliopistoa

Monet opiskelijat pitävät valvontaa hyvänä

SUOMI ON Britannian ohella Euroopan eniten kameravalvottu maa. Kameran voi asentaa ilman erityisiä lupia. Myös yliopiston valvonta on lisääntynyt huomattavasti 2000-luvulla.

Englantilainen filosofi **Jeremy Bentham** kehitti 1700-luvulla panopticon-vankilan. Sen yksinkertaisena ajatuksena oli sijoittaa vangit vartijan alapuolelle siten, että vangit eivät nähneet varti-
jaa. Tieto siitä, että vartija voi nähdä, pitäisi vangit säyseinä.

Vaikka 2000-luvun julkiset tilat eivät ihan vankiloita muistutakaan, on niiden valvonta hoidettu Benthamin oppien mukaisesti. Valvojan ja valvottavien suhde on sama; kameroiden tarkkailevien linsien alla tiedämme, että joku voi jossain meidät nähdä.

Valvontakameran pitäisi siis viimeistään tyrkätä pirulainen olkapäältä, kun tilaisuus on tekemässä varkaan.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON alueelle valvontakameroita asennettiin ensimmäistä kertaa 1993. Yliopiston tiloihin murtauduttiin silloin kolmisenkymmentä kertaa vuodessa. Aluksi valvontaa oli vain pääkampuksella, mutta nykyisin järjestelmä kattaa kaikki kampusalueet Tourulasta Ylistönrinteelle.

Yliopiston kameravalvonnasta vastaa ylivahtimestari **Rauno Helle**. Hän muistuttaa, että kamerat eivät ole keitään vahtimassa, vaan ennaltaehkäisemässä rikoksia. Helle pitää valvontajärjestelmää tehokkaana.

"Nyt kiinnijäämisprosentti on todella korkea. Enää murtautumisia ei ole vuosittain kun yhden käden sormille",

HANS-PETER WECKMAN

Iso veli valvoo, kampuksellakin.

Helle kertoo.

"Alkuun ihmiset pelkäsivät, että mikä isovelji täällä valvoo. Ajan myötä valitukset ovat vähentyneet. Kamerat ovat vain yleisen turvallisuuden vuoksi, ei ihmisten käyttämistä varten."

Ylivahtimestari ei muista kameroiden tarkkaa lukumäärää. Kameroita on kuitenkin lisätty yliopiston alueella roimasti uudella vuosituhanella. Kun vuonna 1999 kameroita oli noin 50, on niitä tällä hetkellä yli 250. Ja lisää on tulossa.

"Koko ajan lisäämme ja uusimme kalustoa. Laitteiden uusimisen jälkeen valvontakustannukset ovat pienet. Tällä hetkellä meillä on käytössä markkinoiden parhaimmat laitteet", Helle kehaisee.

"Laitamme kameroita aina sinne,

missä on ollut ongelmia. Valvomme rakennusten sisäntuloja, yleisiä tiloja ja joitakin ulkoalueita."

Helteen arvion mukaan valvontajärjestelmään on upotettu tähän mennessä noin 80 000 euroa.

Kamerat eivät pysty poistamaan kaikkia ongelmia. Edelleen yliopistolta häviää muun muassa videotyökaluja ja kannettavia tietokoneita. Ylivahtimestarin mukaan näissäkin tapauksissa syylliset saadaan usein kiinni.

SUOMESSA kameravalvonta ei ole herättänyt yhteiskunnallista keskustelua muiden Euroopan maiden tavoin.

Edes yliopiston kirjastolta tai Iloksen ruokalasta ei löytynyt kriittisiä saati voimakkaita mielipiteitä kameroita kohtaan.

Suomen kieltä pääaineenaan opiskeleva **Helka Juvonen** on jo työssään rahan käsittelijänä joutunut kameran linssin alle.

"Valvontaan tottui nopeasti, mutta välillä tuntui käyttämiseltä, kun ei tiennyt, voiko kaverille puhua, jos vaikka pomo olisi sattunut näkemään."

Kameroilla pyritään ennaltaehkäisemään rikoksia ja lisäämään turvallisuudentunnetta. Poliisi-tv:n tyyppiset ohjelmat vakuuttivat Juvosen kameroiden tarpeellisuudesta.

"Jos valvonnalla lisätään turvallisuutta kaupungilla, niin se on ihan ok", kiittelee Juvonen.

Siviilipalvelustaan yliopiston kirjastolla suorittava **Jaakko Savolainen** ei tiedä, miten kameroihin pitäisi suhtautua.

"On ne ihan ok, mutta silti vähän ristiriitaisia. Ei mulla mitään hirveitä ongelmia kameroiden suhteen ole, paitsi se tunne, että joku koko ajan kyylää", Savolainen kertoo.

Kasvatustieteitä opiskeleva **Mari Kari** toivoisi kameroita myös Kortepohjan ylioppilaskylään.

"Saisivat laittaa kylään kamerat, sillä mun pyörä yritettiin varastaa. Uskon, että jos kameroita laitetaan, niin kukaan järkevä ihminen ei tee mitään tyyperyksiä", Kari toteaa.

Kasvatustietelijän ajatuksissa kameravalvonta ei ole ongelma edes kouluissa.

"Kai ne kamerat on ihan hyviä; eikä ne rauhoita meinikiä."

Matti Keränen
jylkkari@jyy.fi

Lainsäädäntö rajoittaa kameroilla kyylääviä

KAMERAVALVONTA valtasi Suomen 1990-luvulla. Valvontaa kuitenkin rajoittavat henkilötietolaki sekä lait salakatselusta ja -kuuntelusta.

Wc-tilojen, pukuhuoneiden ja sovituskoppien tarkkailu on kiellettyä. Myös työntekijöiden valvontaa säätelee oma lakinsa, jonka mukaan valvontaa ei sovi kohdistaa esimerkiksi yksittäiseen työntekijään.

Kameravalvonnan tulisi olla aina hyvin perusteltua. Tietosuojavaltuutettu on ohjeistanut tiedottamaan näkyvästi valvonnasta. Järjestelmän ylläpitäjän yhteystiedot tulisi näkyä selvästi kameroista kertovissa kyltteissä. Tämän lisäksi katseen alla olevien saatavilla olisi pidettävä valvonnan periaatteista kertovaa henkilörekisteriselostetta. Selosteella ja näkyvällä tiedottamisella pyritään lisäämään avoimuutta valvojan ja valvotun suhteen tasapäistämiseksi.

Toistaiseksi ohjeistus ei juurikaan näy valvotuissa tiloissa muuten kuin valvonnasta kertovina kyltteinä. Jyväskylän yliopistolta ei löydy rekisteriselostetta edes nettisivuilta, kuten Tampereen ja Helsingin yliopistoista. Ylivahtimestari **Rauno Helteen** mukaan seloste laitetaan nettiin vielä tänä vuonna.

Mainos Jylkkäriin?

Soita: Vexi Virtanen 050 592 3696

OPISKELIJOIDEN VUOKRAVALITYS
VALTAKUNNALLINEN

Asunnot vaihtuvat!
Soita, käy tai klikkaa!

Yhteistyössä:
Fortum TAPIOLA

Yliopistonkatu 6
Puh. 014-3100 622 **LVV**

Maksa kortilla - helposti ja mukavasti!

Nordean kansainvälisillä korteilla rahasi ovat aina käytettävissäsi - myös ulkomaanmatkoilla. Tervetuloa konttoriimme tutustumaan korttivalikoimaamme ja valitsemaan juuri sinulle sopivat vaihtoehdot.

Teemme sen mahdolliseksi

Kauppakatu 18
Jyväskylä
(014) 336 1211
nordea.fi

**ABC-
autovuokr.
2x50, neliväri
suoraan p.**

**Sohwi
2x100
neliväri
suoraan
painoon**

KOPIOVÄ

Oivallus palvelusta

Valmistuvat opiskelijat!

Gradujen kansitus ja kultaus tapahtuvat muutamassa päivässä!

Kansitus kullatulla tekstillä kirjan selkään 14,90 e/ kpl
Kultaus kanteen +3,00 e/ rivi
Kansitustyön yhteydessä sisällön mustavalkokopiointi hintaan 5,4 snt/ sivu

Meiltä myös hyvät kopiointipalvelut!

VALOS
Kauppakatu 3
40100 JKL
Puh. 675 133

Avoinna:
ma-pe 8 - 17

valos@kopijyva.fi

Academy
Access
Pirunnyrkki
suoraan
painoon
2x100, neliväri

Konserttimatkoja

- 21.5.05 Deep Purple
Tuuri 60€/hlö
- 7.6.-05 Mötley Crue
Hki, Jäähalli 95€/hlö
- 29.6.-05 Audioslave
Hki, Jäähalli 75€/hlö
- 4.7.-05 Lenny Kravitz
Hki, Areena 90€/hlö
- 5.7.-05 Black Sabbath
Hki, Areena 90€/hlö
- 15.10.-05 Phil Collins
Hki, Areena 100€/hlö
- 29.11.-05 Elton John
Hki, Areena 100€/hlö
Sis. kulj.+lippu.
Myös pelkät kuljetukset
Varaukset myös: www.arjotie.com

Tilausliikenne
Sami Arjotie

Puh/fax: (014) 211 001
0400 734844

SEMIOTIIKAN VERKOSTOYLIOPISTO

TULE OPISKELEMAAN SEMIOTIIKKA!

**Haku syksyllä alkaviin opintoihin
1.5. - 30.6.2005.**

Hakeminen edellyttää opiskelu-oikeutta Helsingin, Joensuun, Jyväskylän, Lapin, Oulun, Tampereen tai Vaasan yliopistossa, Matkailualan verkostoyliopistossa, Taideteollisessa korkeakoulussa tai Teatterikorkeakoulussa. Muiden yliopistojen ja avoimen yliopiston opiskelijat voivat hakea opiskelu-oikeutta erillisellä sopimuksella.

Tiedustelut ja hakulomakkeet: Semiotiikan verkostoyliopisto, Kulttuurikeskus, 55100 IMATRA, puh.(05) 681 6700/Anna Mennola tai anna.mennola@isisemiotics.fi

Hakulomakkeen voit täyttää
myös nettisivuillamme

www.semiotics.fi

AVATTU!

TSEKKAÄ TÄRPIT:
WWW.PART1.FI

PART 1

NIGHTCLUB

YLIOPISTONKATU 40. KE, LA & SU 22-04. WWW.PART1.FI

YIT
6x180
takasivu
suoraan
painoon
neliväri